Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 23. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 31-го СІЧНЯ 1979 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, JANUARY 31, 1979 No. 23. VOL. LXXXVI.

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ У СТЕЙТОВІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ В ОЛБАНІ

Олбані, Н. Й. (І. Д.). — Окружний Комітет Відділів УККА Олбанської округи при тісній співпраці із сен. Ч. Куком відзначив Січневі Роковини 23-го січня ц. р. у Стейтовій Леґіслятурі в Олбані. Вполудне того ж дня у просторому приміщенні, де відбуваються збірання та різні імпрези, зібралося понад 250 українців і не-українців. Наперед 55 українських дітей з парафіяльної школи св. Петра й Павла в Коговзі, під керівництвом сестри Лаври, проспівали низку українських колядок. В год. 12:30 мґр Тетяна Дурбак від Окружного Комітету УККА відкрила і вела святочне відзначення історичних Актів 22-го Січня 1918 і 1919 років. Дівоче тріо „Кобза" з Вотервліт відспівало американський і український гимни разом з присутніми. Потім о. митрат В. Андрушків провів молитву за українській народ в англійській мові. Важливість щорічного відзначування найбільших подій в історії України ХХ сторіччя з'ясувала мґр Т. Дурбак у короткому вступному слові. Опісля з короткими привітами виступали сенатори: Дж. Бруно з Трой, В. Сміт (замість перебуваючого сен. Андерсона) і сен. Ч. Кук, що був спонзором цього відзначення. Вони вітали українців з Днем Незалежности України, підкреслювали великий вклад праці українських еміґрантів в розбудову Америки, зберігання їхньої культурної спадщини, що збагачує Америку, та бажали звільнення України з-під совєтської колоніяльної імперії. Молода танцюристка з Керґонксону відтанцювала гуцульський танок, Дівоче тріо „Кобза" (Галя Кузьо, Люба й Наталка Кушнір) при супроводі п. Я. Кушніра (гітара) проспівали дві українські сучасні пісні, пізніше ще дві естрадні пісні.

Ассемблімен Моріс Гінчі виголосив незвичайно прихильну нам промову. Він сказав: „Мої друзі українці! Звертаюся до вас, бо я частинно українець, моя мати українського роду. Тому відчуваю велику симпатію до вашої справи і змагань. Я був щасливий, коли міг піднести мій голос протесту проти несправедливого ув'язнення совєтським режимом українського патріота В. Мороза. Здаю собі справу, що наша боротьба за свободу України нелегка, але я закликаю вас, не переставати її, і знаю, що ви не перестанете її. Але одного дня, колись Україна мусить бути вільна! Радо робитиму, що зможу, щоб визволити наших земляків в Україні з-під комуністичної тиранії... Українські американці відчувають, що мають обов'язок звільнити Україну від російського комунізму. Вони звертають увагу, що Совєтський Союз складається з багатьох поневолених народів, які не хочуть залишитися в неволі. Під пануванням комунізму 5 до 6 мільйонів українців померло від штучного голоду. Хоч Україна втратила свою самостійність у 1920 році, коли її перемогли переважаючі військові сили комуністичної Росії, то живе нездоланий дух українців і їхнє стремління до волі й самостійности. Тому кличу до моїх українських друзів: „Слава Україні!" Останні два слова виголосив по-українськи. М. Гінчі вважає українську справу своєю і скрізь виступає в обороні України.

(Закінчення на стор. 4)

Патерсон відмічує роковини Української Державности

Патерсон, Н.Дж. (Ш.). — В п'ятницю 26-го січня відбулася тут заповіджена раніше у „Свободі" спеціяльна програма в звязку з піднесенням українського державного прапору на щоглі місцевої ратуші.

Пані з Відділу УККА Пасейк-Берґен — Мирося Ванько, Люба Остапяк і Христина Бук — приготовили в місцевій ратуші виставку українського мистецтва (кераміка, різьба, вишивка) разом з інформаційною літературою про Україну та її державні змагання і нарід, видану Централею УККА.

Точно о год. 10-ій зібралось біля 30 місцевих громадян разом з гістьми з околиці, привітали посадника міста Лоренса Крамера, який перший оглянув гарно і зі смаком приготовану виставку. Йому пані вручили відповідну літературу про українську справу.

Посадник підняв український прапор на щоглі, де була зроблена спільна знімка. Відтак він запросив усіх учасників до свого кабінету, де на стіні в рамах образу, що представляє історію міста є на стало вмішений український тризуб, як знак, що в місті живуть і працюють українці.

В короткій промові посадник висловив признання і подив до українського мистецтва, закликав присутніх плекати далі цю красу через своїх дітей, як теж заховувати українські традиції, бо вони є великим вкладом у культуру Америки.

Голова Стейтового відділу УККА на Ню Джерзі д-р Мирослав Бих подякував посадникові за його увагу й добру волю, а від Відділу УККА Пасейк-Берґен подякувала пані Люба Остапяк.

Проголошення „Дня Української Незалежности" в повіті Нассау

В часі передання підписаної Проклямації „Дня Української Незалежности" репрезентантам української громади. Стоять зліва: о. Емілїян Шараневич, парох церкви св. Володимира в Гемстеді, репрезентант повіту Нассау Франсіс Т. Пурселл, мґр Катерина Мицьо і Юрій Солтис, голова Відділу УККА.

Польща дозволить західнім банкам слідкувати за її економікою

Вашінґтон. — Уряд Польщі, яка знаходиться у поважній економічній кризі в наслідок високого дефіциту в торгівлі та заборгованнь західним країнам, дав згоду банкам західніх держав слідкувати за економічним розвитком Польщі в заміну за нову позичку в сумі 500 мільйонів долярів. Цей дозвіл не має прецеденту у відносинах поміж західніми державами й країнами комуністичного бльоку і, як твердять економічні аналітики, може мати далекойдучі наслідки політичного й економічного порядку. Крім цього, твердять аналітики, таке рішення узалежнює режими комуністичних країн від західнього капіталу.

У випадку Польщі, заборгованої якої Заходові виносить біля 15 більйонів долярів, йдеться про позичку на сплачення цього довгу. Позичку мають гарантувати 14 західніх банків, представники яких відбули у Варшаві першу зустріч з членами польського уряду в половині січня цього року. Речник польського консуляту у Вашінґтоні підтвердив рішення уряду Польщі дозволити західнім кредиторам слідкувати за економічною політикою й плянами Польщі. Речники банків твердять, що цей прецедент встановляє подібні передумови для інших країн комуністичного бльоку, які мають заборгування у західних банках. Польща має найбільші заборгування в банках Західньої Німеччини і Великої Британії, а її заборгування в ЗСА виносять суму 1.9 більйона долярів.

Нова позичка Польщі зумовлена суворим бюджетом, згідно з речниками західніх банків, які вказують на це, що Польща піде слідами Румунії у відмові підвищити оборонний бюджет, не зважаючи на таку вимогу Москви.

Новий бюджет уряду Польщі передбачує зменшення інвестицій на 10 відсотків і більшу контролю імпортованих товарів з метою зменшити дефіцит. Уряд Едварда Ґерека свідомий того факту, що примінення надто суворої економічної програми в 1970 році привело до усунення Владислава Гомулки, а знову високий зріст цін в 1976 році був причиною страйків і демонстрацій, які загрожували урядові. Нова позичка Польщі має запобігти теперішній кризі щодо частинного сплачення довгів.

Свято Державности і Соборности в Джерзі Сіті

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Соборною Богослужбою, яку відправляли в неділю, 28-го січня ц. р. оо. Т. Дапусяр і І. Пайкош у місцевій католицькій церкві свв. Петра і Павла в намірені українського народу і великою Святочною Академією з участю біля 300 громадян і молоді, громада Джерзі Сіті велично відзначила Роковини Української Державности і Соборности, що їх зорганізував місцевий Відділ УККА, головою якого є тепер д-р Євген Котик, але якого з уваги на його недугу, заступав ввесь час заступник голови і рівночасно голова Українського Народного Дому Володимир Білик, який займався практичним переведенням Свята.

Програму Свята започатковано відспіванням американського національного гимну, у виконанні співачки-солістки Лариси Магун-Гурин, молитвою о. І. Пайкоша і коротким вступним словом В. Білика. Сумівка Нуся Вох відчитала проклямацію „Дня Української Незалежности", що її підписав і передав українським репрезентантам у дні 22-го січня посадник цього наддгудсонського міста Томас Смит.

Святочне слово виголосив ред. Володимир Левенець відмічуючи, що немає у новітній політичній історії українського народу більш знаменних, більш вагомих своїми наслідками для сучасних змагань українства подій, як державні акти з 22-го січня 1918-19 років, що знаменують політичне завершення нашого національного відродження та стверджують волю українського народу жити суверенним державним життям у соборній Українській Державі. Прелеґент, переходячи етапи боротьби українського народу за незалежність також згадав про дуже позитивну працю українських громад в країнах вільного світу, яка спричинилась до популяризації української визвольної справи. Він закликав українських громадян цього міста бути політично і громадсько активними, бо великих діл ми зможемо доконати тільки тоді, коли не зменшуватимемо, а навпаки збільшимо нашу активність і нашу жертвенність.

У мистецькій частині програми виступив Ансамбль Школи Кобзарського Мистецтва під мистецьким керівництвом о. митрата Сергія Кіндзерявого-Пастухова і адміністрацією Миколи Чорного, який у першій частині виконав чотири пісні. З

(Закінчення на стор. 4)

Український Гарвардський Інститут — протикомуністичний — каже польський автор

Варшава. — У варшавському, партійному суспільно-політичному тижневику „Політика" з 6-го січня 1979 року, надруковано статтю-репортаж Тадеуша Івінського п. н. „Виленґарна Яйоґловкь".

Стаття призначена в основному Гарвардському університеті, що його автор кваліфікує, як: „чільну кузню кадрів, яка видає своєрідні перепустки в ряди еліти бизнесу й політики".

Поставивши питання, чи „Гарвард насправді є найкращим американським університетом", автор стверджує, що він „безсумнівно є найбільш престижевим й елітарним науковим закладенням".

Дещо дальше Івінські віддає належний поклін „знаменитій бібліотеці, що нараховує приблизно 9 мільйонів томів". Серед передплачуваних поверх чотирьох тисяч різних наголовків світової преси, можна знайти також більше як сто польських газет і журналів.

Діяльність Гарвардського наукового центру характеристичний на думку автора, ще й тим, що сюди запрошують на різні зустрічі або дискусії майже кожного видатнішого вченого з різних ділянок знань, хто знайшов „визнання у капіталістичних країнах".

„Серед гостей", бувають у Гарварді нерідко політичні еміґранти з різних країн, втому також із соціялістичних. У тому контексті годиться додати, що існуючі в Гарварді: Український Інститут і Російський Дослідний Осередок належать до найважливіших протикомуністичних наукових центрів у ЗСА" — пише Івінські.

Обидва корейські уряди пропонують переговори щодо можливого об'єднання

Сеул. — Протягом останніх кількох днів уряд комуністичної Північної Кореї, як теж антикомуністичний уряд Південної Кореї кількакратно закликали до переговорів щодо можливого об'єднання цих двох частин корейського півострова, хоча обидві сторони не погоджуються відносно питання хто мав би брати участь у цих переговорах.

Південнокорейські власті, вважають, що переговори повинні вести члени обох урядів, а натомість комуністична Північна Корея хоче, щоб в переговорі мали „неурядовий характер", а саме, щоб в них брали участь тільки „приватні" визначні особи та представники організацій.

Ще в 1972-му році, тобто в час, коли тодішній президент Ричард Ніксон розпочав заходи щодо нормалізації зв'язків між ЗСА та комуністичним Китаєм, відбулися переговори між представниками обоїх Корей в справі можливого об'єднання півострова. Але ці переговори перервано вже в 1973-му році і щойно тепер, коли Вашінґтон встановив дипломатичні зв'язки з Пекіном, знову вирнули пропозиції відновити переговори між Північною та Південною Кореями.

Політичні аналітики припускають, що обидва корейські уряди хочуть використати нові американсько-китайські зв'язки для осягнення власних цілей: Південна Корея надіється, що уряд президента Джіммі Картера переконає китайських лідерів, щоб вплинули на Північну Корею припинити свою агресивну діяльність, а натомість північнокорейські власті думають, що Вашінґтон, встановивши зв'язки з Пекіном, буде „більш податливий" на концесії, які на довшу мету вийшли б на некористь Сеулові.

Щодо самого відновлення переговорів між обидвома корейськими урядами, то покищо це тільки пропозиції і ще не відомо чи і в яких виглядах, що ці переговори таки відбудуться.

У Камбоджі продовжуються бої

Бангкок, Тайлянд. — Камбоджійські вояки, які піддержують режим поваленого прем'єр-міністра Поль Пота, продовжують боротьбу проти в'єтнамців і ними піддержуваного уряду повстанців, відбивши портове місто Кампот та більшу частину провінції Такео у південнозахідній частині Камбоджі.

Сюди рівнож продістались вістки, що війська в'єтнамців з'єднання Поль Пота зайняли морську базу в Реамі та комплекс старинних частин в Анґкорі. Крім цього, як стверджують західні й тайляндські обсерватори, в'єтнамці мають труднощі з доставою зброї і харчів своїм воякам, бо війська Поль Пота були висадили в повітря мости на головних шляхах із столичного міста Пном Пен, а тепер переводять рейди у заплілі в'єтнамців, наводячи багато шкоди.

„Немає сумніву, що в'єтнамці мають перевагу в Камбоджі, але вони натрапляють на різні труднощі", — заявив один із західніх аналітиків, передбачуючи можливість дальших комплікацій у затвердженні нової влади.

Французькі власті заарештували визначного фізика і його дружину

Париж. — Французька поліція заарештувала Рольфа Доббертена, 44-річного спеціяліста з нуклеарної фізики, та його дружину Милюс, обвинувативши їх у шпигунстві в користь Східньої Німеччини.

Р. Доббертен був затруднений у французькому Крайовому центрі наукових дослідів і на протязі 15-ох років, згідно з речниками французької поліції, пересилав подрібні інформації про свої досліди до Східньої Німеччини через агентів, яких він зустрічав у Франції, Західній Німеччині, Югославії й Австрії.

Минулої п'ятниці, 26-го січня, французька контррозвідка видалила західньонімецького нуклеарного фізика, рівнож обвинувачуючи його в шпигунстві. Політичні коментатори пов'язують арешт Доббертенів з утечею до Західньої Німеччини старшини східньонімецької розвідчої служби, Вернера Штіллера.

Появився збірник „Городенщина"

Ню Йорк. — У серії „Український архів" як т. XXXIII Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Америці появилася нова праця „Городенщина". Історично-мемуарний збірник.

Збірник „Городенщина" складається з таких основних розділів: Загальна частина; Ріст і розвиток Городенщини; Містечка і села Городенщини; Пам'яті діячам Городенщини; Поглядом у минуле; Родоводи; По цей бік океану.

У цих розділах поміщені розвідки з археології, історії, географії та статистичні дані; про національне ставлення та ролю українських читалень, кооперацій, різних установ та організацій, учителів і духовенства та окремих діячів; спомини і переказ від найдавніших часів („Напад татар на Городенку) до найновіших („Коли люди зникають без вістей"); окремо подано матеріяли про своїх земляків у країнах нашого поселення та про „сучасну Городенку очима очевидця".

У збірнику поміщено знімки з суспільно-громадського і шкільного життя.

Книжка починається вступним словом головного редактора д-ра Михайла Марунчака, в якому він з'ясовує історію праці над збірником, а вкінці поданий список меценатів, доброділів і жертводавців, завдяки фінансової допомоги яких появився цей репрезентативний збірник „Городенщина".

Збірник має 871 сторінку, тверда обкладинка мистця Богдана Василишина.

Замовлення слід надсилати: Dr. M. Marunchak, 296 Knowels Ave., Winnipeg, Man., R2G 1E2, Canada.

„ПРАВДА" КРИТИКУЄ АМЕРИКАНСЬКИХ СЕНАТОРІВ

Москва. — „Правда" — офіційний орган ЦК КПСС у своєму виданні з середи, 24-го січня ц. р., закинула групі американських сенаторів, очоленої Семом Нан ном, демократом з Джорджії, що вони своєю поїздкою по країнах Азії викликають фермент і напруження на цьому обширі. Газета також інформує, що американські сенатори, члени Комісії для Справ Збройних, приїхавши до Японії, розбудили мілітарну настанову, заохочуючи японців збільшити оборонний бюджет.

„Ця делеґація наглядно слідує за лінією цих сил у ЗСА, які не бажають детанту та шукають за нагодою витворити у світі нездорову атмосферу", — пише „Правда".

СПРАВА М. СИМЧИЧА — СВІДЧЕННЯ ЖОРСТОКОСТИ СОВЄТСЬКОГО СУДІВНИЦТВА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Серед самвидавних документів, які продісталися недавно на Захід, знаходиться теж „справа" — вирок Мирослава (Мирона) Симчича, колишнього вояка УПА, якого в 1949 році засудив Івано-Франківський военний трибунал на 25 років ув'язнення і 5 років позбавлення прав. Після відправлення його в Маґаданську область, Хабаровська виїздна сесія засудила його ще на 10 років, сукупно з 25-річним попереднім присудом.

М. Симчич перебуває тепер у Пермському таборі ВС 389/35 і мав би бути звільнений у 1979 році. Влітку 1976 року він написав заяву до Президії Верховної Ради СССР, у якій, з'ясовуючи свою справу, змальовав одночасно жахливі умови політичних в'язнів та гідну поставу українців у цих жорстоких обставинах, супроти яких блідневіть сцени з Гулаґ-Архіпелаґу А. Солженіцина. Ця заява була надрукована в пресокомунікаті ЗП УГВР з 22-го жовтня 1976 року.

Нижче ми друкуємо повний текст „справи" М. Симчича, що її „було заборонено видати на руки засудженому" і його звернення до Комісії прав людини в ООН.

„Увага! Секретний документ. Заборонено видати на руки засудженому.

Справа ч. 10-Н-70. Постанова. Судова Колеґія в кримінальних справах Верховного суду УРСР у складі: головуючий — Убойконь С. Е., члени суду — Омельченко Г. Н., Гольченко Ф. Я. з участю помічника прокурора УРСР тов. Старикова Е. Б., і адвоката — розглянула на судовому засіданні 20 січня 1970 року кримінальну справу, на протест першого заступника прокурора УРСР на постанову Президії Івано-Франківського обласного суду з 19 січня 1968 року, якою скасовано вирок Военного трибуналу військ Міністерства внутрішніх справ Станиславської области (тепер Івано-Франківської) з 13 квітня 1949 року відносно Симчича М. В. Справу взято на додаткове слідство з приводу заново виявлених обставин. Вироком Военного трибуналу військ Міністерства внутрішніх справ Станиславської области з 13 квітня 1949 року Симчич М. В., 1923 року народження, уродженець села Березів Верхній Косовського району Івано-Франківської области, громадянин СРСР, безпартійний, українець, одружений, засуджений за статтями 54-1 „а" і 54-ІІ Кримінального Кодексу УРСР на 25 років позбавлення свободи за те, що він, будучи учасником Організації Українських Націоналістів і провідником її бандитських груп на протязі 1944-1948 років активно, зі зброєю в руках воював, проти радянської влади. Відбуваючи покарання у виправно-трудових таборах, Симчич М. В. включився до існуючої там

(Закінчення на стор. 6)

Папа Іван Павло II плянує осінню прибути на сесію ОН

Ватикан. — Згідно з інформаціями офіційних урядових чинників із Вашінґтону, Папа Іван Павло II задумує осінню прибути до Ню Йорку на сесію Об'єднаних Націй, про це він повідомив під час своєї розмови американських дипломатів. Немає ще однак точно устійненої дати подорожі Папи.

Поїздка сьогоднішнього Папи до ЗСА буде першою від цього часу, коли в 1965 році прибув до ЗСА Папа Павло VI, виголосивши промову в Об'єднаних Націях. Якщо цієї осені до Америки прибуде Папа Іван Павло ІІ—це не буде першою його поїздка, бо він вже тут був у 1976 році, вправді тоді ще як Кароль кардинал Войтила, архиєпископ Кракова. О. Кеннет Ядофф, заступник директора Нюйоркського Архидієцезального Бюра Зв'язків, згадуючи, як сердечне привітання зробили Папі Павлові VI — першому Папі, який прибув до ЗСА, сказав, що напевно багато місцевих католиків з великим ентузіязмом привітають і Папу Івана Павла II, тимбільше, що в багатьох залишився спогад його відвідин з-перед двох років тому.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ В ГАРТФОРДІ

Гартфорд, Конн. (П. Ш.). — Заходами Відділу УККА при співпраці організацій міста Гартфорду відбудеться у неділю, 4-го лютого 1979 року о год. 4-ій по полудні, в Українському Народному Домі, Святочна Академія для відзначення 61-их Роковин Проголошення Української Державности і 60-річчя Злуки Українських Земель.

В ранніх годинах в обох українських церквах будуть відслужені Служби Божі в намірені українського народу.

Головну промову виголосить суспільно-громадський діяч Володимир Мазур.

У мистецькій частині виступить місцевий хор „Діброва", виконуватимуть деклямації, відбудеться Апель Молодечих Організацій, як рівнож будуть відчитані Проклямації Українського Дня губернатора стейту Конектикат — А. Грассо і посадника цього міста Дж. Атансона.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУДЕТЬСЯ ПАНЕЛЬ МОЛОДІ

Філядельфія, Па. — В неділю, 4-го лютого ц. р., тут в приміщенях Філії УКУ при 7911 Вайтвуд Рд. в Елкінс Парку відбудеться дискусійний панель на тему „Національні чи людські права". Панель, що його влаштовують молодечі та студентські організації, заплянований на год. 4-ту по полудні. Учасниками будуть: д-р Асколд Лозинський, Роман Купчинський, Лев Іваськів, Роман Дубенко та Орися Твердохліб. Модератором панелю буде проф. д-р Євген Лащик з Ля Саль колледжу. Після панелю — товариська зустріч з перекускою.

РОЗБУДОВУЮТЬ КУРОРТ У ТРУСКАВЦІ

Львів. — Трускавець набирає щораз більшого значення в лікувальній системі СССР. Вже від довшого часу цю курортну місцевість уважають „всесоюзною здравницею", тобто туди приїжджають на лікування люди з цілого Совєтського Союзу.

Останньо, як пише „Радянська Україна", збудовано багатоповерховий пансіонат на тисячу місць. У стадії завершення також лікувальний центр на 4 тисячі осіб. У місті розпочинається будівництво санаторій „Прикарпаття" і „Молдова".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕ ГУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов ..оленська, Володимир Косик, Володимир Левенець, (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чужими руками

У грудні минулого року Совєтський Союз підписав 20-річний договір „приязні і співпраці" з Афганістаном, де в квітні того ж року, шляхом кривавого державного перевороту, до влади прийшов прокомуністичний уряд Нура Мохаммеда Таракі.

Хоча деякі західні коментатори легковажать цей договір, вказуючи, що Америка, мовляв, також підписує подібні договори з приязними країнами, то інші аналітики побоюються, що совєтсько-афганська угода, яка стосується не тільки економічної, але теж і мілітарної ділянки, може бути передвісником недалекого збройного конфлікту Афганістану зі сусіднім Пакистаном, бо Афганістан має претенсії до деяких пограничних районів Пакистану.

Збройний напад Афганістану на Пакистан — це реальна можливість, коли взяти до уваги факт, що і в минулому часто траплялося, що незабаром після підписання договорів „приязні і співпраці" Совєтського Союзу з іншими країнами — ці країни розпочинали, або скріплювали свої збройні конфлікти із сусідами.

Ось, кілька прикладів. Минулого листопада Москва підписала договір „приязні і співпраці" з комуністичним В'єтнамом, а незабаром після того в'єтнамські військові частини розпочали інвазію сусідньої комуністичної Камбоджі. Політичні і мілітарні спеціялісти твердять, що Ганой рішився на такий крок тільки після підписання того договору, знаючи, що тепер комуністичний Китай, тобто приятель Камбоджі, не втручатиметься активно у в'єтнамсько-камбоджійський конфлікт, бо боятиметься війни із Совєтським Союзом.

У 1971-му році Індія також підписала подібний договір із Совєтським Союзом і невдовзі після того індійські військові частини вирушили на допомогу повстанцям у Східньому Пакистані, який завдяки цій індійській інтервенції став новою державою Банґлядеш. Навряд чи Індія послала б свої військові частини до Східнього Пакистану, якщо б раніше, шляхом договору з Москвою, не запевнила „невтральність" комуністичного Китаю.

У 1976-му році Етіопія і Совєтський Союз теж підписали договір „приязні і співпраці", в наслідок чого Етіопія одержала велику кількість совєтської зброї, яку негайно використала проти повстанців в провінції Оґаден, яких піддержувала сусідня Сомалія, як теж проти повстанців в провінції Ерітрея.

Отже, як бачимо, це досить дивний „збіг обставин", що невдовзі після підписання Москвою договорів „приязні і співпраці" з різними країнами — ці країни розпочинали, чи поширювали свої збройні конфлікти зі сусідами.

В дійсності — це ніякий „збіг обставин", а добре обдумана стратегія Кремлю, який використовує існуючі конфлікти між країнами світу, щоб поширити свої власні впливи шляхом допомоги одній із ворогуючих між собою держав. Москва, яка постійно говорить про конечність „міжнародної розрядки", не тільки чужими руками, наприклад, в'єтнамськими, індійськими, етіопськими і т. д., поширює свої впливи, але в той же час старається послабити впливи Заходу, зокрема Америки, як також комуністичного Китаю.

Треба надіятися, що Захід, а в першу чергу уряд президента Джіммі Картера, поробить належні заходи, які поклали б край цій стратегії Москви, яка, як сказано, чужими руками старається здійснити свої імперіялістичні пляни.

Роман Рахманний

РУСИФІКАЦІЙНИЙ ПЛЯН МОСКВИ

Русифікація, русифікація, русифікація!...

Багато, дуже багато в нас говорять і пишуть про цю традиційну політику Москви супроти українців та інших народів у російській колоніяльній імперії. Звичайно, це корисно інформувати читачів про нові заходи в цій галузі асимілювання наших земляків в Україні та інших республіках Совєтського Союзу. Правильно роблять і ті, що на конкретних прикладах із правописної та мовної ділянок доказують головний намір російських колонізаторів: всебічно інтеґрувати українців у єдиній всеросійській національності з єдиною мовою, приблизно однаковим мисленням, з єдиною ідеологією і навіть релігією, що під контролею Кремля.

Все це відоме. Але сьогодні до болю треба нам — принаймні час від часу — глибше обмірковувати мотиви тієї русифікаційної політики і можливості протидіяння їй. А, може, навіть використати цю ворожу зброю. У війні, а зокрема в самооборонній психологічній війні, немає такої ворожої зброї, якої не можна б повернути на її власника. Українська нація в цілому, а зокрема її політична еміґрація, уже кількадесят років знаходиться у вирі психологічної війни з Росією. Цього не вільно забути.

Чому прискорені темпи?

З інформації на основі українських і чужинецьких джерел видно, що темпи русифікації на території всіх національних республік прискорилися протягом минулих декількох років — приблизно від останнього перепису населення Совєтського Союзу 1970 року. Вивчаючи наслідки того перепису, московські пляновики з переляком помітили, що основний масив російського населення, а далі українців і білорусів, не має такого природного приросту, як азійські національності. Російська національність зростає повільніше.

Поряд з цим совєтські громадяни неслов'янського роду ставлять опір т.зв. совєтизації так, що вони не русифікуються такими темпами, як слов'янські меншості. Ґрунтовніша аналіза виявила загрозливе (з точки зору Москви) явище. Новобранці до совєтської армії з неслов'янських національностей слабко знають російську мову і тому їх тяжко інтеґрувати всебічно в кадри армії з її сучасним технологічним устаткуванням. Тим часом не лише військова техніка зі складними електронними пристроями і засобами керування, але й складність координування різноманітних частин того монстра, що зветься „збройні сили Совєтського Союзу", вимагає майже однонаціонального вояцтва.

Сьогодні вже навіть т.зв. союзницький вояк з сателітних держав (Польщі, Румунії, ЧСР, Болгарії, Угорщини та Східньої Німеччини) — з його відмінною мовою, відмінним світовідчуванням та з його незмінною погордою для росіянина-агресора, створює тяжку ситуацію для московських військово-політичних керівників.

Прискорення темпів русифікування азійців і всіх неслов'янських меншостей протягом минулих десятиріч не дало задовільних результатів. Хоча кожна зокрема така національність нечисленна, то всежтаки природна відмінність — в мові, кольорі шкіри, расі та культурно-побутових традиціях — допомогла їм опертися русифікації. Тому й досі Совєтський Союз в основному живе т.зв. російським життям, а неслов'янські й азійські народи живуть своїм окремим життям усупереч усій зверхній позлітці марксистсько-ленінської термінології.

Світло зі Сходу

Докорінні зміни в Китаї, що швидко перетворили того „велетня на глиняних ногах" в активну великодержаву, сусіда Совєтського Союзу, ускладнили становище московських керівників ще більше. Азійські національності совєтського населення побачили „світло на сході", де раніше була тільки підопічна країна — Монголія. Сьогодні вони знають, що окупанти-росіяни чи „уруси" зустріли відповідного противника: сучасний Китай.

Психологічно ці народи зміцнилися у своєму опорі русифікаційному тискові. У випадку російсько-китайської війни Москва не може бути певна того, чи ці народи залишаться вірними Кремлеві чи, може, перейдуть на бік Китаю. Навіть залишаючися у системі совєтських збройних сил, вони (зокрема військові технологи з тих азійських національностей), створюють реальну небезпеку військового саботажу. А він є нищівний за сучасного управління новітніми арміями, з їхньою ракетною, електронною, хемічною та бактеріологічною зброєю.

Москва не може розраховувати на вірність азійців та будь-яких неслов'ян — вояків у совєтських збройних силах.

Ставка на хахлів

Традиційна політика Москви була: об'єднати всі т.зв. руські землі в єдине царство і переварити у своєму кітлі українців і білорусів. Три століття тієї підступної політики з фальшуваннями договорів, недо-

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Мацьків

ЗБЕРІГАЙМО РІДНУ КУЛЬТУРУ

Приглядаючись до життя та праці людей, бачимо, що кожний чоловік чи кожна родина старається зберігати своє майно та забезпечити його від усяких непередбачених випадків. Тому забезпечують свої доми чи господарства та підприємства, складають свої ощадності до банків, до яких мають довір'я, навіть забезпечують себе самих у відповідних установах. Все це цілком зрозуміле та слушне, бо все, що наші люди посідають в країнах свого поселення поза рідною землею, здобуто важкою працею своїх рук, або руками своїх батьків чи дідів.

Але в людей існує ще одне дуже цінне майно, набагато цінніше від матеріяльних дібр. Це культура, на вартість якої і її належного забезпечення не всі люди звертають належну увагу.

Культура — це здобуток кожного народу за цілий час його існування, отже тисячів літ. Культура — це майно, якого ніхто і ніде не може купити за ніякі гроші. Її треба здобути довголітньою працею свідомих людей.

Слово „культура" має доволі широке значення, бо в склад культури входить чимало чинників: рідна мова релігія, наука, література (поезія, проза), музика і спів, скульптура (різьба), малярство тощо, а також народне мистецтво, як вишивки, одяг, спів, танки, писанки, килими, різьба кераміка, народна музика, народний театр, народня словесність тощо. Усі ці складові чинники культури кожного народу мають інший вигляд і інший зміст, тому культура є незбитим свідоцтвом, що доказує рівень розвитку і свідомість свого творця-народу.

Приглядаючись до здобутків різних народів, бачимо, як вони стараються її забезпечити, щоб усі ці здобутки передати своїм майбутнім поколінням, тому влаштовують прегарні музеї, бібліотеки, архіви, театральні сцени, будують пам'ятники і т. п. і т. п.

Якщо йдеться про нашу українську культуру, яку створив наш нарід на протязі свого існування, мимо того, що приходилось йому переживати багато дуже важких подій та обставин (напади татар, турків, утиски поляків, московське поневолення, великі війни, що переходили по наших землях тощо), то ця культура не уступає більшим і щасливішим народам світу та й перевищує культуру інших народів, які жили і живуть в кращих умовинах.

Ось тепер там на наших рідних землях наш відвічний ворог — Москва робить все можливе, щоб знищити нашу культуру. Багато цінних пам'яток, головно з княжих часів, забрав до своїх музеїв, наче б це були здобутки його культури, а решту нищить усіми засобами.

Тому на нас, що живемо у вільному світі, припав важний і шляхетний обов'язок зберігати все це, що пов'язане з нашою українською культурою та не тільки зберігати, але розвивати її і побільшувати, а при тому освідомлювати усіх наших людей, а в першу чергу наші молоді покоління про ролю та значення рідної культури. Людина без культури — це створіння зближене до тварини.

Та останніми часами бачимо і читаємо в пресі про спадок та заник нашої культури серед наших поселенців. Чимало наших людей та молоді відрікається своєї рідної і такої прекрасної мови, не ходять до церков, не цікавляться рідною книжкою чи газетою, не беруть участи у своїх концертах, театральних виставах та всяких інших імпрезах. Їх не цікавлять наші музеї, ні бібліотеки чи архіви.

Правда, наші музеї чи бібліотеки на теренах нашого поселення в чужих країнах не мали ще змоги розвинутися до тої міри, що подібні установи країн нашого поселення. Ми не мали ані належної суми грошей на влаштування відповідних приміщень, ані такої кількости пам'яток нашої культури поза рідною землею, але ми зробили те, що змогли.

Тепер, коли наша матеріяльна ситуація дещо покращала і чимало наших людей добре заробляє, то треба докласти всіх зусиль, щоб наша культура не тільки зберігалась, але постійно розвивалась у всіх напрямках.

Цього не всилі зробити одиниці чи невеликі групи свідомих людей, але про це повинні солідно подумати усі-усі наші люди. Про це повинна голосніше заговорити наша преса та проводи наших установ.

Наші парафіяльні школи та школи українознавства повинні краще усвідомити своїх учнів про ролю рідної культури, а перш за все подбати про солідний розвиток рідної мови. Батьки теж повинні присвячувати цій важливій справі куди більше уваги та переконати своїх дітей, яку ролю відограє рідна культура та як її зберігати та розвивати.

Якщо ми не присвятимо цій так важливій справі більше своєї уваги та не приложимо своїх рук, щоб належно забезпечити наш найбільший скарб — рідну культуру, то незабаром усх наша спільнота поза рідною землею, стане „погноєм для чужих".

Сподіваюся, що всі наші читачі відчують цілим своїм серцем, як болюче на душі згадувати про таку незавидну нашу майбутність та доложать усіх свої сил, щоб ми не затратили того свого добра, яке створили наші предки та не розплились в „чужому морі".

З МОГО ВІКНА

КАРТИНА СУЧАСНОГО

Мій елевейтор саме піднімався вгору, як неожидано, крізь шпаринку, всвердлився свердликом підросток, років з десять, з чорною, кучерявою „шапкою", і бистрими чорничи очима, що бігали іскрами довкола, шукаючи якоїсь витівки.

Хлопець припав до стінки, повної чародійних ґудзиків, і скорим порухом пальців переїхався по поверхах.

— Поїдемо аж під дах, — сказав збиточник, — я люблю їзду елевейтером.

— Ти живеш тут, у будинку? — спитала я живо хлопчину.

— Ні, не тут, а за поштою. Тут прибігаю проїхатись так, як ніхто не бачить.

— А чому ж ти тепер не в школі, а час витрачаєш марно?

— Я сьогодні не в школі, бо я хворий.

— Хворий лежить у ліжку, і не „збиває бомків", а що тебе, синку, болить?

— Я маю „апсет стомак", — мама пере в пральні, тато працює шевцем, я дома сам, і мені скучно дома.

Тобі ще вчитись треба, щоб „вийти в люди". Годі ж бо так пустувати, ти не дитина. А ким же ти хочеш колись бути, чи теж шевцем?

— О, ні, мій тато тяжко працює, і гроші приносить малі.

— То може будеш поліцистом, і станеш пильнувати ладу?

— Ні, ні, не буду, це небезпечна професія!

— А може лікарем, інженером, чи вчителем?

— Я хочу багато заробляти, і працювати мало, от що.

То ким же ти врешті хочеш бути, кажи!

Хлопець глянув на мене двома неспокійними іскрами, і ніби жартома, сказав:

— Я злодієм буду, як виросту, — і вискочив швидко з будинку.

Іванна Савицька

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НА СЛАВУ ГЕТЬМАНА І. МАЗЕПИ

У повідомленні ФКУ в Гарварді („Свобода" 28-го листопада) про знайдення в манастирі св. Катерини на Синаї двох важливих рукописів, пов'язаних з минулим України, є згадка, що Синайський рукопис ч. 49 вказує на давню українську філантропію, яка діяла не тільки на своїй землі, але також поза її межами. Приємно про це довідатися.

Хочемо до цього додати, що нам вдалося знайти два цікаві свідчення з початку XУIII сторіччя, про щедру руку нашого славного гетьмана Івана Мазепи.

Це тексти хвалебного звернення до гетьмана про його допомогу у заснуванні в Чернігові Колеґіума з датою 1706 року, а другий текст передмови до Євангелії друкованої в Алепо в 1708 р., сучасна Сирія, арабською мовою з вміщеним гербом гетьмана Мазепи. Як відомо, цю Євангелію було перекладено на арабську мову та видруковано коштом гетьмана для поширення євангельської правди серед невірних...

Жалко, що досьогодні покищо не вдалося знайти збереженого примірника цієї Євангелії у вільних країнах. Її не має в списках відомих друкованих Євангелій, які знаходяться в бібліотеках свобідного світу. В тексті до опису цієї Євангелії говориться, що є два примірники в бібліотеках СССР, один в Ленінґраді, ушкоджений примірник, а другий в бібліотеці АН УССР в Києві, що колись знаходився в бібліотеці Київської духовної академії. Цей примірник є в доброму стані.

Плянується видрукувати обидва документи з належними текстами та фотокопіями герба гетьмана Івана Мазепи й першої сторінки Євангелії. Можливо, що Американське Біблійне Товариство зможе знайти десь у бібліотеках свобідного світу цю цінну пам'ятку-подарунок нашого гетьмана для тих, хто знав арабську мову та, хто хотів знати про нашу віру.

І. Світ

Володимир Косик

„РОЗБИТА ІМПЕРІЯ"

[1]

У паризькому видавництві „Флямаріон" появилася нещодавно цікава праця французького спеціяліста підсовєтських питань, Елени Карер д'Енкос, що є професором на Паризькому Університеті й Інституті Політичних Наук. Вже сама назва книжки — „Розбита імперія" привертає на себе увагу. Підзаголовок: „Револьта націй в СССР". Метою авторки було перевести аналізу дійсного стану національного питання в СССР не з політичного, а з наукового боку.

Авторка є спеціялістом мусулманських народів Центральної Азії, як також кавказьких країн (вона сама грузинського походження). Мабуть, тому вона дещо менше обізнана з проблемами й історією інших народів, зокрема українського. Правда, вона використала деякі українські джерела в англійській мові. Не могла вона користуватися нашими працями у французькій мові, бо їх немає. І це — слабий бік української науки на еміґрації.

У вступному слові авторка стверджує, що „Совєтський Союз — держава, не подібна до інших... Це майже імперія, котра існує у світі, в якому всі імперії зникли". СССР, — каже авторка, — це „держава націй", а цих націй і національностей в Совєтському Союзі є понад 100.

Це твердження, хоча відповідає правді, у такій формі не викликає правдивого уявлення про СССР. Відомо, що про багатонаціональність СССР говорить часто не лише совєтська наука, але й пропаганда, та й усі росіяни люблять про це згадувати з політичних причин. Одначе, мова про більше сто національностей відстрашує західнього громадянина, який хотів би розуміти національне питання в СССР. Та й взагалі в нього постає питання: чи можлива інша розв'язка цього питання, як ця, що існує, бож в тій чи іншій західній державі вже з одною, чи двома національними меншостями є часто багато клопотів. Чи, може, треба буде створити 120 держав, тоді як у світі помітна тенденція до об'єднання й федерації?

У дійсності, в СССР ця справа мається інакше. Лише яких 20 із 120 національностей переходить число 500.000 осіб. Та й ці, що переходять це число, не всі є націями. Поляки, болгари чи жиди в СССР не є націями. Це національні меншості.

Націй у повному розумінні цього слова в СССР є лише яких дванадцять (якщо враховувати, що туркестанці творять одну цілість). Очевидно, що двадцять націй і сто двадцять націй і національностей — це не те саме, як не те саме сорок п'ять мільйонів українців і декілька десятків тисяч балкарців, хоча і одні і другі зараховуються до цих 120 „націй і національностей" СССР.

У першому розділі авторка чомусь твердить, що „царська імперія була „тюрмою народів" і Ленін її відчинив". Не Ленін відчинив тюрму народів, а березнева російська революція. Жовтнева, навпаки, породила нову фазу централізації. Твердити, що Ленін кинув у бій революції, побіч російських робітників, „безчисленні контингенти національностей, спрагнених свободи", не можна, зокрема, коли мова про Україну. Але правдою є, що коли Ленін закликав ці національності прилучитися до большевицької революції, бо він журився не долею цих національностей, а самою революцією. Правдою також є, що Ленін мріяв про світову революцію, яка не прийшла.

Зрозумівши, що світової революції не буде, каже авторка, Ленін на початку 20-тих років спрямував свою увагу на скріплення совєтської влади в „одній країні", на утвердження держави совєтів. Але ця держава не могла існувати без українського хліба і заліза, без кавказької нафти. Тому большевики вирішили перетворити дотеперішні звичайні відносини між націями у договірні відносини, а згодом повернути до цієї самої єдности держави, яку втрачено в 1917 році. Щоб відновити цю єдність і прибрати назад в свої руки визволені нації без того, щоб відбудовувати „тюрму народів", Ленін і Сталін (хоча Сталін мав іншу думку про ці справи, ніж Ленін) реалізують плян федерації народів ніби на основі добровільности і рівности, що їх зафіксовано в договорі про створення СССР.

Ця юридична основа „добровільности" і „рівноправности" уможливила переведення у союзних республіках „відрусифікації" леґальним шляхом, тобто дала можливість національній інтеліґенції (на чолі якої силою обставин стали місцеві большевики) переводити українізацію, білорусіянізацію і т. д. Але в 30-их роках приходить зворот. Влада переводить спочатку знищення інтеліґенції 20-их років, опісля приймає новий політичний напрямок, в основу якого кладе намагання зблизити національні мови до російської. Одночасно наступає зміна в навчанні історії царської імперії: загарбницькій політиці царської Росії по відношенні до інших народів надається проґресивного значення, приходить звеличування постатей російської історії тощо. Авторка твердить, що вже в конституції 1936 року совєтська держава юридично утвердивсь як спадкоємець царської імперії в територіяльному й історичному розумінні.

Реґабілітація російської історії йшла впарі з твердженням, що захоплення, чи підбиття Росією інших народів уважалося як менше зло в порівнянні до того, що було до захоплення їх Росією, чи могло бути без нього. Одночасно видвигалося такі постаті, як Богдан Хмельницький, який підписав акт „злуки" України з Росією.

Під час останньої війни, хоча зроблено певні уступки деяким неросійським народам, на перше місце видвигнено „старшого брата" — російський народ. А після війни процес русифікації набрав таких форм, яких він не мав за царату. „У 1952 році, каже авторка, совєтська федерація є справжньою імперією, в якій вищість російського народу оправдується у такий же спосіб, як це робилося в колоніяльних імперіях минулого, а саме — вищою цивілізацією, поступом, до якого він веде своїх підвладних. Отже, „тюрма народів" вже не існує формально, але існує федерація народів, в якій немає рівности, і де „старший брат" панує і старається асимілювати інших. На національні прояви воєнних часів Сталін зареагував у той спосіб, що накинув націям брутальну розв'язку: скору русифікацію" :стор. 34).

Після смерти Сталіна, наступає немов би реґабілітація націй і відновлюється ніби рівноправність, що помітне і назовні, по відношенні до націй-сателітів (подорож Хрущова до Югославії). Націям ніби віддається їхню минувшину, але по суті „далеке колоніяльне минуле" повертається. Історію знову переписують, нюансують, бо минувшина народів не сміє доводити до розбурхання націоналізму.

Виходячи зі становища, що сороколітнє спільне перебування усіх націй і народів під соціялізмом вже створило можливості викристалізування нової людської спільности — „совєтського народу" — за Хрущова партія скеровує свою політику в цей бік. Отже, деякі сповидні полегші за Хрущова не означали, що влада занехала пляни централізації і русифікації.

Хрущов зводить історію народів СССР до трьох фраз. „Ленінська політика рівноправности" довела до розквіту націй, їх свідомости і культури. Економічні умови проґресу, „установлені Леніном", спричинились до зближення націй. Отже: розквіт націй, економічний проґрес і зближення націй.

Від 1917 до 1964 року національна політика в СССР, пише Елена Карер д'Енкос, була різною. На її думку, Ленін недоцінював важливости національного питання на дальшу мету, бо він в дійсності націями не цікавився. Нації були для нього інструментом, революційним середником. А їх злиття можна буде досягнути вихованням. Сталін добре розумів небезпеку, якою було для Москви національне питання, але в дійсності він не знав добре національної проблеми. Він уважав, що про все рішає сила і сила центральної влади в національному питанні остаточно переможе, національна проблема перестане бути проблемою і зникне. Та факти показують, що він дуже помилявся.

[Продовження буде]

19-ий Міжнаціональний Фестиваль в Чікаґо

19-ий Міжнародний Фестиваль у Чікаґо. Українська кафетерія (ОЖЧСУ). Група українських жінок — частинна обсада кафетерії, що приготовляла і продавала українські страви і печиво. (Зправа): пані Дудич, Дрозд Григоряк, Беньковська, Фільварків, Фішер, Іванишин

Під час відвідин на 19-му Міжнародному Фестивалю в Чікаґо, на „Нейві Пір" господарів цієї імпрези — посадника М. Біляндича і його дружини — їм вручають від Української Групи при її станку інкрустований альбом з відповідною дедикацією. На знімці (Справа): посадник М. Біляндич з дружиною, п-і О. Федак — голова ОЖЧСУ-Чікаґо, п-а Д. Петраш і К. Бернацька — українська княжна Фестивалю, обидві студентки-сумівки, п-і Л. Бабій, хлопчик, який виголосив віршик

Дев'ятнадцятий Міжнаціональний Фестиваль в Чікаґо, що відбувається кожного року заходом і під патронатом міста Чікаґо у просторих залях Нейві Пір над озером Мічіґен, можна назвати найбільш успішним за минулих 19 років його існування. І це так під оглядом участи різних національних груп, яких в початках нараховувалось всього 20 до 25, а в цьому році — поверх 50, як і щодо кількости відвідувачів, яких згідно з офіційними даними було близько 200,000, що перейшли на протязі двох днів, 4-го і 5-го листопада 1978 року повз святочно декоровані виставові станки, базари, кафетерії-ресторани зі стравами народів цілого світу та приглядалися виступам хорів, танцювальних груп та оркестр. До успіху причинилися також відновлені залі імпозантної будівлі „Нейві Пір" коштом міста (понад 7.000 000 дол.) що їх воно відступає на цей Фестиваль національним групам.

Українська група Чікаґо, яка бере участь кожного року від самих початків, коли заіснувала ця цікава і корисна імпреза, і цим разом включилася у її програму. Кажемо цікава й корисна, бо в дійсності щойно цей Фестиваль виявив майже комплектний перегляд і перекрій цього багатого конґльомерату різних етнічних груп, що разом творить явище-диво під назвою Чікаґська Метрополія. Щойно на цій великій імпрезі,яка росте з року на рік, пересічний мешканець цього міста має змогу пізнати хто творить це середовище, в якому він находиться, хто приклав свою руку чи думку з-поміж різних етнічних груп, які прибули чи прибувають тут за той час, українська людина давала і дає свій поважний вклад у розбудову цього вітального центру торгівлі і промислу.

Відповідно до вимог організаторів цієї імпрези — кожна етнічна група, що бере участь в ній, мусить бути активним учасником чотирьох показів,що становлять комплект, зокрема культурно-мистецької виставки, базару, національної кухні-кафетерії та розвагової частини, тобто народних танців, музики чи співу.

Цього нелегкого завдання у цих імпрезах піднялося українське жіноцтво, що у співпраці із Українсько-Американською Лігою та окремими відділами молодечих організацій в різні роки — як СУМА, ОДУМ, Пласт, виконують його від початків. Головну працю в організуванні показів зразків українського мистецтва, нашої кухні та печива, давніше виконували українські жінки з 22-го Відділу Союзу Українок Америки та 12-го Відділу Золотого Хреста, останньо від кільканадцятьох років членкині ОЖОЧСУ Чікаґо. Покази їх згідно із опінією об'єктивних глядачів, були і є одними із найкращих і найбільш естетичних, або якщо йдеться про кулінарне мистецтво, виімково притягаючими, і то без уваги на національність чи расу. В цьому році брав участь у підготові і переведенню української частини цієї імпрези ряд пань, членів цієї організації на чолі із її теперішньою головою, п-і О. Федак, мґр У. Целевич-Стецюк (головою ОЖ-Централі), п-і М. Шпікула, п-і С. Кавка, які чи не від самих початків Фестивалів, працюють над належним запрезентуванням українського мистецтва та культури взагалі.

Базар — окремий станок, в якому публіка має змогу набувати різного роду зразки народного мистецтва чи крайових виробів. Відвідувачі на ньому подивляли мистецтво виготовлювання писанок, що їх виконувала п-і Марія Брама, відома мисткиня у тій ділянці або нашого різьбаря-мистця п. Романа Панаса чи п. Дамяна Стельмаха або інкрустацію п-ва Бойчуків.

У розваговій частині в обох днях Фестивалю мистецькі групи Чікаґського ОДУМ-у під керівництвом п. Віктора Войтихова, зокрема струнний ансамбль і народні танці ансамблю „Метелиця", збирали, як і в минулому році, заслужені аплявзи одушевленої публіки.

Українська кухня — страви і печиво — старанно підготовлені п-і Дрозд разом із членкинями ОЖЧСУ у великій кількості включно із імпонуючими розмірами хлібів з пекарні п-ва Дмитрашів та ковбасними виробами з наших фірм п-ів Шлапака і Туцького, виявилися на жаль, невистачаючими ще далеко до кінця Фестивалю, бо попит публіки був дійсно виімковий.

Знаменита нагода поінформувати різнонаціональну та різнорасову публіку на цьому Фестивалю, використувана була вповні. Про українську справу, культуру та мистецтво, історію не тільки у розмовах з публікою при станках, але зокрема інформаційною літературою інформували організатори, а зокрема студентки з українською княжною Фестивалю — Катруся Бернацька та її заступниця Дарця Петраш — студентки-сумівки.

Якщо ми при нашому цьогорічному культурно-мистецькому станку треба підкреслити, що він як слід репрезентував багатство і красу ориґінального, непідміненого українського мистецтва.

Вкінці треба додати, що цьогорічний станок був також призначений „Рокові Дитини", як у минулому році „Рокові Жінки", тому його збагачували ляльки з української дитячої літератури, при чому не обійшлося також без імпозантної постаті-ляльки нашого „Лиса Микити", що в гуцульському одязі притягав увагу публіки включно із господарями цього Фестивалю, посадником М. Біляндичем і його молодою дружиною. Їй при цій нагоді вручили наші пані гарний пам'ятковий дарунок у виді цінного різьбленого альбому з відповідним віршем в українській мові та англійським перекладом.

У загальному слід висловити признання нашому жіноцтву, що старалося використати цю одну, із найкращих нагод-імпрез нашого міста для всебічної інформації і показу української старої культури. І це без фінансового обтяжування громади, завдяки добровільній, безплатній праці своїх членів. На такі нагоди деякі представництва країн, зокрема їхні консуляти, як нам відомо, видають на свою прикриту пропаганду, тисячі долярів. Тому не можна легковажити цієї праці, а навпаки своєю прихильною поставою, а в потребі навіть скромною пожертвою, заохочувати організаторів до дальшої посиленої праці. Уявім собі, якщо б замість 10. 000 примірників інформації про Україну, можна їх засобити у щонайменше 100. 000 чи більше примірників, вислід обзнайомлення чужинців про нас був би подай влесятеро кращий. Але на це потрібні кошти!

А оказій на подібну інформацію серед не-українців в Чікаґо на протязі кожного року є не тільки ця одна.

В. Н.

Літній педагогічний курс на УВУ в Мюнхені

Минулого літа я мала змогу взяти участь у педагогічному курсі для вчителів українських шкіл і виховників молодечих організацій, на Українському Вільному Університеті Мюнхені, який відбувся від 17-го липня до 11-го серпня 1978р. У ньому взяли участь учителі, виховники, студенти з Англії, Америки, Канади, Німеччини й Австрії. На курсі викладалися наступні предмети: Ректор УВУ проф. д-р Володимир Янів — вибрані питання української культури; проф. д-р С. Чорній — навчання в нижчих клясах початкових шкіл; д-р Олександра Кисілевська-Ткач — методика навчання української літератури з інтерпретацією вибраних творів; проф. д-р М. Степаненко—українська мова і методи її викладання; д-р Р. Мазурок — географія в школах українознавства; д-р О. Сидоренко-Квірмбах — роля народного мистецтва у вихованні; д-р Блянка Єржабкова — Ян Амос Коменський — засновник нової педагогічної системи; проф. д-р Г. Васькович — проблеми державно-громадського виховання; доц. д-р А. Жуковський — історія України та методи викладання в доповняючих школах; проф. П. Цимбалістий — історія української культури, стара доба.

Виклади були на дуже високому рівні, переплітані живими дискусіями, прозірками, показовими лекціями, мистецьким читанням літературних творів тощо. Після закінчення викладання даного предмету, учасники курсу здавали колоквія або іспити з даного предмету. На закінчення курсу кожний учасник одержав посвідку закінчення педагогічного курсу. На курсі була дуже приємна, родинна атмосфера, відбувалися тут виміни думок на шкільні та інші теми.

Ми мали змогу також слухати викладів на філософічному факультеті, у вільних або пополудневих годинах, здобуваючи тим додаткові кредити.

Багато було оживлених дискусій на викладах культури ректора УВУ проф. д-ра В. Янова, в яких брали участь не тільки учасники педагогічного курсу, але й студенти інших факультетів, зацікавлених культурою і мистецтвом. Виклади були ілюстровані картинами, прозірками та різьбами маестра Г. Крука. На закінчення педагогічного курсу проф. д-р Янів виголосив спеціяльну доповідь на підставі книжки „Нездоланий дух" (мистецтво й поезія українських жінок політв'язнів у СССР). Дуже цікавими були також виклади д-р О. Кисілевської-Ткач з Америки, яка свій теоретичний виклад завжди потверджувала власним досвідом викладання літератури. Д-р Кисілевська-Ткач дала також ряд викладів на філософічному факультеті про життя і творчість Ольги Кобилянської. Чимало також практичних вказівок переказала нам д-р Олена Сидоренко—Квірмбах з Чікаґо. Також усі інші виклади були цінними і потрібними. Цікавими були виклади продекана проф. д-ра Григорія Васьковича, котрий викладав на тему, з якою молодь у нас мало обізнана.

Крім щоденних викладів, відбулося на УВУ багато інших імпрез для всіх учасників літнього навчання і для українського громадянства Мюнхену. Майже кожного вечора відбувалися доповіді професорів з різних країн. Товариські розвагові зустрічі відбувалися переважно під час „вікендів" (цілоденна прогулянка в баварські гори та відвідування замку „Ліндерґоф"; відвідини культурних та історичних пам'яток Мюнхену під прповодом мистця проф. д-р М. Гоція).

Треба ще згадати про „Рідну Школу" — український інтернат, директором якого є мґр Володимир Леник. Дехто з професорів і студентів замешкали власне в інтернаті, де можна зустрінути дітей і молодь з Англії, Австрії, Німеччини та інших країн. Загально можу сказати, що з педагогічного курсу УВУ я багато скористала та залишилися в моїй пам'яті приємні спомини.

Педагогічні курси УВУ є дуже корисні для майбутніх молодих учителів і для учителів вже досвідчених. Добрий учитель, це такий, який постійно відсвіжує своє знання, здобуває нове, йде з поступом часу. Наші українознавчі школи потребують добрих учителів, з добрим знанням методики і дидактики. Дуже часто трапляється так, що з конечности треба прийняти до школи молодого учителя, без знання методики. Було б краще, як би директори поодиноких українських шкіл вибирали надійних охочих кандидатів уже в матуральних клясах та заохочували їх ставати майбутніми вчителями українських шкіл. Наші громадські установи повинні закладати спеціяльні фонди, які покривали б кошти навчання студентам на згаданих курсах УВУ. Через кілька літніх семестрів, серед українського оточення, ця молодь набуде повного методичного та дидактичного знання, стане фаховою силою українознавчих шкіл. Наше шкільництво вже тепер відчуває брак фахових учителів. А що буде за декілька літ, якщо цю справу занедбаємо?

Очевидно, багато охочих поїхати на курси цього зробити не можуть через брак фондів. Тому нашим установам, що вже від літ щедро жертвують на наше рідне шкільництво належиться щиросердечна подяка. Мушу сказати, що без цієї допомоги і я не мала б можливості взяти участь у курсі. Тому вважаю своїм обов'язком подякувати інспекторові Юлії Назаревич, голові Товариства „Українська Учительска Громада" в Чікаґо, за поради і техніку допомогу, як також установам, що допомогли мені у формі стипендії, а саме: Фундації УВУ, Щадничо-Позичковій Спілці „Певність" і Кредитовій Кооперативі „Самопоміч" в Чікаґо.

В. З.

Зустріч УІІІ А ФДГ у 50-річчя матури

З'їзд абітурієнтів УІІІ А кляси Філії Державної Гімназії у Львові з 1928 року, з нагоди 50-річчя матури. (Зліва): інж. Дмитро Юрчишин, д-р Володимир Копач, д-р Ізидор Береза, п-і Ірина Юрчишин, мґр Михайло Цяпка, п-і Міля Цяпка, д-р Володимир Прокопович, п-і Ольга Цар, мґр Теодор Цар, д-р Петро Оришкевич, інж. Олекса Скробко, інж. Еміль Скремета.

З нагоди 50-річчя матури, абітурієнти УІІІ А кляси Філії Державної Гімназії у Львові з 1928 року, стрінулись 22-23 вересня 1978 року на Союзівці, щоб відбути перший поматуральний з'їзд. Довгий проміжок часу утруднив декому колеґ себе взаємно розпізнати. У З'їзді взяли участь 10 колеґ, в більшості зі своїми дружинами, т. зн. 1/3 кляси, а саме: д-р Ізидор Береза, д-р Володимир Копач, д-р Петро Оришкевич, д-р Володимир Прокопович, інж. Еміліян Скремета, інж. Олекса Скробко, мґр Мирослав Субтельний, мґр Теодор Цар, мґр Михайло Цяпка, інж. Дмитро Юрчишин; мґр Мирон Жмуркевич, із-за наглого захворіння дружини, не зміг прибути. Програму Зустрічі відбуто у трьох сесіях, у приміщенні бібліотеки, що його дир. Квас дав нам до диспозиції.

Перше засідання розпочалось у п'ятницю, в год. 2:45 по полудні. Відкрив його, привітавши присутніх організатор З'їзду, колеґа Оришкевич і запросив колишнього учня тієї кляси, о. митрата М. Харину, перевести молитву, опісля чого відспівано „Царю Небесний". Колеґа Скробко прочитав список клясних колеґ, подаючи їхню коротку біографію, а „кляса" відповідала „присутній" або „неприсутній". Стверджено, що з 30-ох клясних колеґ вже принаймні 7-ох немає між живими. Деякі відійшли недовго після матури, а 1-го травня 1977 року помер д-р Михайло Турчманович, відзначаючий учень, не діждавшись стрінутись з нами. Колеґа В. Копач відчитав список колишніх клясних колеґ, а колеґа Береза — список директорів і професорів, з яких на жаль, ніхто не залишився між живими. Наступила хвилина молитви за померлих, а відтак у їхню пам'ять присутні відспівали в супроводі фортепіяна тужливу пісню „Стоїть явір над водою", яка зворушивши у декого витиснула сльози. В дальшій програмі колеґа Прокопович увів нас у свої рефлексії з часів ІІ світової війни, а колеґа Субтельний прочитав свою статтю про сл. п. д-ра Михайла Турчмановича доброго, здібного й ідейного товариша; Ізьо Б. Розповідав про гімназійні часи,дальші студії життьову кар'єру, переплітаючи розповідь гумором. Писанням привітів до неприсутніх колеґ, д-ра Романа Копача і мґра Мирона Жмуркевича, закінчено першу сесію. Слідувала вечеря, до якої засіли за спільними столами абітурієнти з дружинами, і тоді продовжувалась товариська розмова.

У ІІ-ій сесії, після вечері, виступали інші колеґи зі своїми споминами з гімназійного життя, опісля колеґа Оришкевич розповів про свої вакації в Україні в 1977 році, висвітлюючи в супроводі відповідної музики 350 прозірок. Протягом однієї години присутні мали можливість пригадати собі Львів, оглянути Крим, Чорне море, , південну Україну, Кахівський водозбірник, Запоріжжя, Дніпрогес, Київ, дорогу Дніпром до Канева, там же і пам'ятник Шевченкові, і тоді пригадати собі могутні слова поета, що не одного зворушило.

Наступного дня, в суботу, після снідання, відбуто третю й останню сесію цієї незабутньої товариської зустрічі, на якій промовляли ще деякі колеґи, й укладали плян наступної зустрічі у Вайлдвуді. Відспіванням усіма в супроводі фортепіяна „Вечірньої пісні", молитвою і „Достойно єсть", та взаємними побажаннями дожити до 100 років, закінчено цю небуденну, після 50-річної перерви, товариську зустріч; всі розходились із задоволенням, що З'їзд удався.

П. О.

85-річний Ювілей Софії Олесницької

Дня 27-го грудня м. р. відбулася зустріч для відзначення 85-ої річниці нашої заслуженої громадянки Софії Олесницької. Зустріч улаштували син солленізантки Юрій (старший син Остап перебуває тепер на праці в Савдійській Арабії) і внуки — д-р медицини Марко і адвокат Нестор Олесницькі.

Зустріч влаштовано за вечерею в Мейпелвуд Кантрі Клаб у Мейпелвуді, Н. Дж., в присутності 40 осіб — ближчої і дальшої родини і приятелів. Тостмайстром був адвокат Роман Олесницький з Ню Йорку. Виступали деякі присутні, які привітавши ювілятку відзначили події з її життя, її невсипущу діяльність громадської діячки в Станиславові і в Америці; вона була діяльна в Союзі Українок, в Українськім Національно - Демократичнім Об'єднанні, Т-ві Прихильників УНР, Асоціяції Українців Америки та ін. У Станиславові була директоркою кооперативи шиття і крою „Основа", членом тайного комітету опіки над політв'язнями під час т. зв. пацифікації 1930 року. Слова привіту сказали: Ася Лисинецька, Михайлина Мосора, синова С. „Іка" Олесницька, братанка Люба Чайківська-Парубчак, внуки Марко, Нестор і Тарас Олесницькі, внучка Марія Олесницька, проф. М. Цяпка і його дружина, найстарший правнук 10-літній Данчик Олесницький виголосив слово власної композиції, вітав Е. Перейма та ін. Зворушена Ювілятка подякувала родині, приятелям і промовцям за увагу і пошану. На закінчення син Юрій склав подяку присутнім за те, що прибули на відзначення річниці.

Ювілятка донедавна була активна в українськім громадськім і політичнім житті, а ще й тепер живо цікавиться нашими громадськими подіями, читає книжки, передплачує і читає пресу. Принаґідно оповідає до запису спогади зі свого життя, про побут давньої Галичини і долю старих родів Тишинських, Олесницьких, Ґуґлевичів, Лопушанських.

Е. Перейма

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Небуденна праця Ігоря Мерещака

Ігор М. Мерещак

Приємно поділитися доброю вісткою з громадянством міста Гартфорду і околиці, що Ігор М. Мерещак закінчив студії в університеті в стейті Орегон із ступнем маґістра з ділянки науки біології, так зв. „Вайлд Баялоджі". По-українськи треба сказати: Дика біологія.

Закінчення студій цієї частини з науки біології дає Ігореві звання ціле життя бути дослідником і працювати серед природи у звіриннім і рослиннім світі. По-англійськи його професію називають: „Rande conservationist of U. S. Fovest".

Ігор син Володимира і Анастазії Мерещаків, народився 12-го липня 1953 року в Гартфорді, де і закінчив початкову і середню школу в Баклей гай скул, а також українську вечірню школу при церкві св. Михаїла в Гартфорді. У цій церкві він ввесь час служив вівтарним хлопцем, парохом якого був о. монс. Степан Баландюк. Ігор також ввесь час аж до початку вищих студій був членом Пласту, та кандидатом до Куреня „Хмельниченків". Тільки виїзд до стейту Орегон на студії унеможливив його дальшу діяльність і приналежність до Пласту. При закінченні студій на ступінь маґістра, Ігор написав книжку, основуючись на своїх наукових дослідах, що її стейтовий Уряд видав своїм коштом, визнавши його наукову працю вартісною для ділянки цієї науки.

Відтак Федеральний Уряд покликав Ігоря на працю по його професії до стейту Вайомінґ, передаючи в його заряд 300,000 тисяч акрів ґрунту з лісами і горами. Для праці в дослідах Ігор дістав все приналежне устаткування та життьове забезпечення: дім, бюро, лябораторію, вантажне авто і коні, щоб заїхати в такі місця в горах, де не можна заїхати вантажним автом.

Праця Ігоря не легка і дуже ризиковна з огляду на безконечні дослідно-наукові експедиції в пустині, та гірські височини, недоступних звичайним людям. Ігор має дозвіл від уряду користуватися пальною зброєю, а також хемічними засобами в обороні перед дикими звір'ями і великими їдовитими гадюками, які живуть в скелистих горах. Було б добре пластове діло, якби друзі Хмельниченки зробили гірську прогулянку до Ігоря 9 тисяч футів в гори.

Ігор із дружиною Керол є членами 277-го Відділу Українського Народного Союзу в Гартфорді, Коннектикат.

Хмель

На смерть доброго бойовика

(У першу річницю смерти сл. п. Володимира Хоми-„Карля")

Минув рік від часу, коли 20-го січня 1978 року помер у Клівленді в Огайо, на 62-му році свого бойового і трудолюбимого життя сл. п. Володимир Хома-„Карло", колишній видатний член ОУН в Україні, старшина Української Повстанської Армії та провідний член Організацій Українського Визвольного Фронту в Америці.

Покійний Володимир Хома народився у заможній селянський родині в селі Жогатин, Березівського повіту, 27-го березня 1916 року. Уже в молодечих роках на гімназійній лаві він включився в підпільну революційну боротьбу ОУН. Завдяки своїй інтеліґенції, працьовитості, ідейності, жертвенности та організаційному хистові, молодий Володимир швидко вибивається на щораз вищі організаційні становища в межі діяльности ОУН.

Коли прийшла большевицька окупація в 1939 році, по якомусь часі НКВД заарештовує В. Хому, ув'язнює у тюрмі в Самборі, де він переходить і витримує жахливі тортури. З початком війни між німцями і большевиками в 1941 році, коли самбірські енкаведисти масово стрілють в'язнів, йому вдається вийти живим з під гори трупів.

Та Карло не довго відпочиває в хаті, виснажений до краю жахливими переживаннями-тортурами. Він знову стає в лавах підпільних бойовиків і як старшина Служби Безпеки займається ділянкою ідейного вишколу, ділянки, без якої неможливою була б дальша дія підпілля ОУН, а опісля УПА.

В терені,в якому діяв провідник Карло, він був відомий в кожній хаті, в кожному селі. Всі поважали і шанували його. Він часто промовляв до селян, загрівав до боротьби юнаків, і з його терену діяльности сотні молодих людей пішли в ряди УПА. Хоча тоді вже, після перебутих тортур він не втішався повним здоров'ям, він працював без відпочинку даючи приклад іншим.

При тому друг Карло був лагідної вдачі, товариський, зичливий для своїх товаришів, для всіх мав добре і ласкаве слово.

Коли прийшов час Великого Рейду частин УПА на Захід, щоби дати світові знати про безперебійну боротьбу України проти московських, польських а то й чеських комуністів, друг Карло був добрим нашим бойовим товаришем. Він зумів поділитися останньою бараболиною, коли голод виснажував останні сили і він ніколи не підвів своїх товаришів-бойовиків, які зі зброєю в руках перейшли не рожами стелений шлях, через ворожі застави пробоєм, через засідки, в щоденних і нічних боях. У рейді, що тривав повних три місяці, друг Карло виявив себе не лише добрим вояком, але в першу чергу людиною.

Коли рейдуючі відділи УПА знайшлися у Баварії, Німеччина, Карло опинився в таборі Міттенвальді; де він швидко здобув собі симпатії мешканців. Він на доручення провідника ОУН Степана Бандери, знову включається в працю Організації. Тут він одружується з Степанією Стецяк, виїжджає до Америки, замешкує в Клівленді. Але і тут він не дармує. Кидається вже без автомата, у вир боротьби. Організує Відділ Т-ва колишніх Вояків УПА, якого був довголітнім головою, 3-й Відділ ООЧСУ, який довго його очолював, стає членом Управи Відділу УККА, „Самопомочі" та ряду інших організацій, він є довголітнім містоголовою Головної Управи Т-ва колишніх Вояків УПА. Він ані на хвилину не забуває про своїх друзів упістів, які залишилися та караються на далекій півночі Сибіру, він шле їм часто організовану допомогу та не щадить свого гроша.

Покійний залишив у великому горю свою дружину Стефу і три доні Зеню, Ірину та Христю, багато приятелів, своїх бойових друзів та тих найближчих товаришів, з якими зі зброєю в руках в рейді перейшов майже пів Европи.

Не дивно, що похорони покійного Володимира неретворились у своєрідну маніфестацію, не зважаючи на величезні опади снігу, маніфестацію признання, де дослівно ціла громада прийшла віддати останню прислугу воїнові УПА-Українському Революціонерові-Самостійникові та громадському діячеві.

Не було на його похоронах потрійної сальви з рушниць, так як належить загартованому старому воякові. Але слава про Карла — про Володимира Хому, і добра пам'ять про нього залишиться у всіх нас, хто його знав на його трудовому і бойовому життьовому шляху.

М.К.

Різдвяний дар кредитової кооперативи „Самопоміч" для Академії св. Юра в Ню Йорку

У Дні 3-го січня 1979 року передали представники Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Ню Йорку — голова адвокат Роман Гуглевич та члени Дирекції д-р Богдан Кекіш й інж. Любомир Зєлик на руки о. д-ра Володимира Гавліча, ЧСВВ, пароха й ігумена церкви св. Юра в Ню Йорку. Сестри Мартини ЧСВВ, директорки Академії св. Юра та Наталії Канюги, голови Батьківського Кружка при Академії св. Юра — чергову допомогу для Академії св. Юра в сумі 3,000.00 долярів зі спеціяльним призначенням тієї суми на підвищення фонду, потрібного на заплату винагороди кваліфікованих учителів тієї Академії, необхідних для вдержання високого рівня навчання.

Дирекція Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Ню Йорку виказувала завжди велике зрозуміння для потреби існування та великої ролі, що її Академія св. Юра відограє й мусить відогравати у вихованні української молоді не тільки на терені Великого Ню Йорку, але й цілої околиці. Фонди на заплату кваліфікованих учителів повинні засадничо базуватись на оплатах студентів. На жаль з-за браку відповідного зрозуміння ваги виховання нашої молоді в рідній школі, серед рідного довкілля, школі до якої доступ застережений тільки для нашої української молоді — кількість учнів у нашій академії занизька, щоби забезпечити відповідні фонди потрібні на покриття коштів вдержання школи.

Тому Дирекція Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку від ряду років призначувала відповідні допомоги для вдержання тієї так дуже потрібної нашої молоді Академії св. Юра в Ню Йорку, майже єдиної того роду школи на східніх побережжях Америки. І так, чи то у формі стипендій для незаможних учнів, чи безпосередніх вплат на кошти вдержання Академії св. Юра та Народної Школи св. Юра, виплачено в 1976 році 5,100 00 долярів в 1977 році 12.000.00 долярів та в 1978 році 9,097.00 долярів.

Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Ню Йорку, що є найстаршою та другою з черги щодо величини на терені ЗСА — не тільки дбає про те, щоби дати своїм членам якнайкращі услуги, якнайвищу дивіденду — нині у висоті 6 1/2 відсотків від ощадностей — уділити своїм членам позички на якнайдогідніших умовинах сплати при невисоких оплатах, але також старається дати потрібну допомогу з фондів чистого заробітку нашим цілоденним школам українознавства, а також українським культурним та громадським установам та організаціям, а зокрема молодечим організаціям ПЛАСТ та СУМА. „Самопоміч" розростається з кожним роком, а на кінець року 1978 досягнула суми 24, 272,048,27 долярів у її активах. Розуміється, якщо б наше громадянство ще більше горнулося у ряди нашої кредитівки, її фонди зростали б, а тоді були б і ще більші спроможності служити допомогами нашим установам і організаціям.

ПОДЯКА

тим, що нежаліли нам свого часу від 54 Відділу СУА ім. 500 Героїнь", у Вілмінгтоні, Дел.

Підсумувавши працю нашого невеликого, але активного 54-го Відділу СУА під кінець року, хочеться скласти подяку прелеґентам, а саме: молоденькому правникові д-рові Ю. Пазунякові за доповідь та інформації про „спадкоємство-тестамент" і леґальні справи з тим пов'язані.

Зокрема щира подяка нашому приятелеві д-рові М. Диміцькому із минулорічної нами улаштованої виставки „Українське мистецтво" в Делевар Університеті, за обширну зворушливу статтю в „Свободі", та за те, що нежаліючи часу ні труду приїхав на наше прохання з Філядельфії з доповіддю „Правильне харчування".

Доповідь дуже цікава і актуальна нав'язала живу дискусію між прелеґентом і слухачами. На обі зустрічі з прелеґентами було запрошене ширше громадянство.

прес.-референтка
Арета Скамай

ПОДЯКА

Зворушений незвичайно урочистим ювілейним святом з нагоди мого 75-ліття, почуваюся до милого обов'язку подякувати Всім Дорогим Колеґам, за влаштування цього ювілею, а це: Вп. Панам Проф. Д-рові Ярославові Падохові, голові А НТШ, інж. Романові Кобринському, д-рові проф. Дмитрові Штогринові, д-рові Василеві Верґанові, проф. д-рові Петрові Ґоєві, д-рові Олександрові Соколишинові і проф. д-рові Євгенові Федоренкові та доповідачам, д-рові Василеві Верґанові, проф. д-рові Дмитрові Штогринові і проф. д-рові Богданові Чопикові. Зокрема дякую д-рові Федоренкові за статтю про мій ювілей у „Свободі".

З великою вдячністю дякую за письмовий привіт із архиєрейським благословенням Їх Блаженству Блаженнішому Патріярхові Йосифові, за привіт Високопреосвященному Владиці Орестові, Архиспископові УАПЦ в Німеччині. Дякую за відправлені в нашому намірені Служб Божих Впр. Отцям канцлерові Степанові Дмитришонові, моєму шкільному товаришеві, о. крилошанинові Любомирові Мудрому, моєму парохові, як також за його участь у вечері і благословення трапези. Дякую проф. В. Яневу, Ректорові УВУ президентові ГР НТШ, інж. д-рові Володимирові Мацькову і секретареві проф. д-рові Василеві Ленцикові. Всім Членам Філологічної та інших Секцій і Комісій, Представникам Організацій і Установ, Всім Друзям і Приятелям за письмові або телефонічні й усні привіти, і Всім Вп. Знайомим, що взяли участь у ювілеї та вечері. Всім щире, сердечне спасибі. Глибокий поклін.

Проф. д-р Василь Лев

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ...

(Закінгення зі стор. 1)

Молодий Оприско зі своєю сестрою з Кергонксону відтанцював козачка з темпераментом. Ассемблімен Лертін, що якийсь час проживав у Трою між українцями, хвалив їх за прив'язання до своєї багатої спадщини, та вітав їх з Українським Днем.

Колишній сен. Мейсон, який був ініціятором відзначування Січневих Роковин в Олбані, висловив радість, що може разом знову відзначати День Української Незалежности. Хоч український нарід пережив дві світові війни, потерпів великі жертви, втратив мільйони своїх людей, але він дальше бореться, аж до повної перемоги! Пам'ятайте про тих, що віддали своє життя за волю України!" Свою сердечну промову закінчив в українській мові: „Хай живе вільна, самостійна Україна!" — Присутні нагородили його довготривалими оплесками. Ассемблімен Мек Кей з Бінґгемптону підкреслив, що українці мають право бути гордими за свою боротьбу за незалежність, за свою культурну спадщину і традицію.

Ассемблімен Келлегер з Трой привітав своїх українських приятелів, зокрема В. Колодія, і побажав їм здійснення людських і національних прав українського народу. Ассемблімен Майк Гобляк з Мейплвуду (Вотервліт) заявив, що його батько українського роду, та що він щасливий, що може разом з українцями відзначувати День Української Незалежности.

Піснею-молитвою „Боже вислухай благання" закінчено це відзначення Січневих Роковин.

Прибули делеґати від українських організацій з Бінґгемптону, Кергонксону, Олбані, Амстердаму, Скенектаді, Вотервліту, Коговзу, Трой, були гості з Гантеру. Були теж присутні ассемблімени: Еспозіто (республіканець) і Абрамсон (демократ) з Ню Йорку та Вен Дік (республіканець) з Делаверу, як теж деякі урядовці Леґіслятури.

Після цього відбулося прийняття в канцелярії сен. Кука при участи біля 50 осіб. Сен. Кук, дир. Квас (Окружний Комітет УККА) всі Відділи СУА і ОЖ ОЧСУ причинилися до цього прийняття. Колишній сенатор Мейсон підніс заслуги дир. В. Кваса, що заініціював ці відзначення та вручив йому дарунок. Серед товариських розмов мило проминув час.

В год. 3:30 по полудні почалася сесія сенату, що нею проводив Маріо Комо, заступник губернатора. О. д-р Б. Волошин провів молитву за український народ. Сен. Ч. Кук виголосив промову про значення Дня Української Незалежности та запропонував відповідні резолюції, що їх прийнято одноголосно. Промовляв теж колишній сенатор Мейсон.

Український прапор був у залі сенату. Численна українська делеґація взяла участь у засіданні сенату, що гідно відзначив День Незалежности України.

Свято Державности...

(Закінгення зі стор. 1)

Ансамблем виступала також вже згадувана солістка сопрано Лариса Маґун-Гурин, яка опісля, під акомпаньямент Марти Мачай, виконала самостійно три пісні, між ними чудовий і настроєвий твір А. Гнатишина „Жита". Бандуристи виступали також індивідуально і парами, наприклад, Олесь Фурда виконав дві пісні, Ліда Чорна і М. Саленко виступили дуетом, подібно, як потім і брати Володимир і Іван Лехіцькі та Ярослав Галатин і Юрій Фурда.

Велику приємність присутнім справили найменші танцюристи з танцювальної групи при УНДомі під керівництвом В. Юрченюка, яка із „завзяттям" відтанцювала два танці під рясні оплески зібраних.

Євгенія Рубчак, голова Союзу Українок Америки в Джерзі Сити фахово прочитала „Розмову з Україною" письменника і поета Петра Кізка. Несподіванкою для присутніх був виступ молодого бандуриста-віртуоза з Австралії Віктора Мішалова, який фахово відіграв „Українську фантазію", думу з XVI сторіччя „Плач невольників" і на додаток „Верховино" і „Пливе човен". Гість надзвичайно заімпонував присутнім, що його вітали не тільки довготривалими оплесками, але теж і вставанням з місць.

Святочна Академія закінчилась загальним співом українського національного гимну.

РУСИФІКАЦІЙНИЙ ПЛЯН...

(Закінгення зі стор. 2)

тримуванням угод, анексією України, руйнування Січі, а потім голодом і розстрілами не дали таких наслідків, на які розраховувала Москва.

Ця політика продовжується із застосовуванням нових психологічних засобів, що доповнюють давні методи терору. Всі дані говорять про те, що в Москві схвалено директиву: якомога швидше русифікувати українців і білорусів і таким чином створити чи відновити безпечне додаткове джерело поповнювання активних кадрів збройних сил СССР.

Ось чому протягом минулого року проведено надзвичайні заходи у системі освіти Української Совєтської Республіки. Російську мову вводять там уже від дитячого садка, як „рідну мову". Батькам віддали (в теорії) право вибирати мову, в якій їхні діти повинні б слухати лекції у початкових і середніх школах. А російськомовних шкіл в Україні сьогодні більше, ніж було їх за Сталінового володіння. Адміністраційним терором змушують батьків (на ділі) „вибирати" російськомовну школу.

Незабаром українську мову на території України відсунуть на третьорядне місце, як „чужоземну", непридатну для „спілкування на території Совєтського Союзу". З мовою, літературою, історією, географією та політекономією і точними науками, що їх вивчатиме українська молодь у таких „інтернаціональних" школах, прийде і російська свідомість.

Значить, шляхом масового промивання мозку принаймні одного покоління українців Москва надіється максимально збільшити свій єдинонаціональний масив і заповнити прогалини у своїх збройних силах, які будуть загрозливі коло двотисячного року.

Значить, готується подвійна смерть для української національности. Поступовим злиттям українців з росіянами в „російсько-совєтському народі" компартія силкується здійснити те, чого не спромоглася зробити царська влада Росії. Перетворення українських нащадків на „гарматнє м'ясо" для спрагнених слави московських завойовників має на меті послабити український національний опір, подібно як послабив його масовий штучний голод 1933 року.

У випадку третьої світової війни вояки українського роду гинули б „не за Україну, а за її ката" вже не лише на чужоземних бойовищах, ні. Своєю агресорською політикою, як завжди, Москва вплутала б Україну у воєнний конфлікт з державами, що своїми ракетами й атомними бомбами перетворили б її у найжахливіше бойовище світу.

Новий русифікаційний „плян до українського двору" вимагає негайного обміркування тієї небезпеки для української нації. Не досить плачливо нарікати і лити віршовані сльози. У скрутній ситуації також можна ворожу зброю повернути в обличчя її власника. Це правило всякої психологічної війни, а зокрема самооборонної.

Українське весілля у Кентоні

Наталія і Андрій Процики, тета молодого — Валентина Кісленко та мати молодого, п-і Процик

Дня 20-го серпня 1977 року у Кентоні, Огайо відбулось весілля Андрія Процика і Наталі Маланій. Було це гарне осіннє пополудне, сонце поволі хилилось до заходу. Українська церква св. о. Николая була святочно прикрашена вишиваними рушниками і квітами. Вінчання молодих довершив о. М. Сап

Весільне прийняття відбулось в гарно прикрашеній залі. Синьо-жовті стяжки та вишивані обруси робили гарне враження. Молодих привітали староста і старостина — п-во Волошуки та батьки молодих, традиційним весільним короваєм і шампаном, передаючи коровай молодим та при звуках оркестри відпровадили молодих до почесного стола. Староста від себе і родини привітав гостей і родину молодої з Ню Йорку та родину молодого з Монтреалю. Відтак він відчитав привіти від родини і приятелів. Після переведеної молитви, внесено тост для молодих і всі їм заспівали многолітствіє.

Після вечері наперед в танок пішли молоді, а за ними батьки і гості. Пізніше при звуках оркестри тета молодого Валентина Кісленко з Монтреалю відспівала кілька пісень. Співали також сестри молодої Христя і Марійка; настрій у гостей був дуже милий.

Перед закінченням прийняття, молоді переодягнувшись в українську народну ношу почали гуляти. Це була дуже мила несподіванка і гості захоплено привітали їх рясними оплесками. Коли молоді відходили мати молодого з благословляючим батьком Петром Зубчинським поблагословили їх образом Матері Божої Почаївської, прикрашеної вишиваним рушником, подавши його молодому, а невістці подали кошик з короваєм, промовивши: „Будьте обоє щасливі і здорові, будьте вірні Богові і Україні, не забувайте своєї рідної мови, нехай вас Бог благословить і має у своїй опіці".

Весільні гості з милим почуттям розходились, згадуючи щиру гостинність під час прийняття, забираючи зі собою гарний весільний настрій.

Петро Зубчинський

ПОДЯКА

Перед святами Різдва Христового, з Волі Всевишнього відійшла у Вічність 13 грудня 1978 р. моя Найдорожча ДРУЖИНА І МАМА дітям

бл. п.
ПАВЛЯ ГОРВАТ-БОЙКО

Цією дорогою почуваюся до обов'язку зложити щиросердечну подяку нашим Приятелям і Знайомим, які причинились щоб облегшити наше душевне горе в тих скорбних хвилинах.

Дякую другові Н. Шереметі, що перший прибув до нас, щоб дати нам кілька слів розради і потіхи. Рівнож дякую о. пароховi Т. Данусяреві, що прибув до нас зі своєю мамою і дав нам моральну потіху в перших годинах нашого горя.

Особливу подяку складаю нашим Приятелям п-ву Гаврилюкам які були справді для нас родинною розрадою, в тих днях нашого душевного болю і разом з нами переживали наше горе.

Щира подяка о. Т. Данусяреві за похоронні відправи в похоронному заведенні, в церкві, і над могилою на цвинтарі, рівнож всім тим що так численно взяли участь в похоронному заведенні Ковальчика, та в церкві св. апп. Петра і Павла, під час похоронних Богослужб. Сердечна подяка за квіти від ООЧСУ і СУМА, як рівнож від наших Приятелів і Знайомих.

В кінці наша подяка всім, які взяли участь в церкві при домовині, і віддали шану Покійній, за їхні вияви співчуття, та повне зрозуміння, нашого горя і смутку, за устні та писемні слова розради та потішення.

Наша вдячність жертводавцям за пожертви на Заупокійні Служби Божі, та всім, що гідно вшанували пам'ять моєї Дружини, складаючи пожертви на Фонд „Церква в Потребі" зібрано — 210.00 дол.

В Пам'ять бл. п. ПАВЛІ БОЙКО зложили на ЦЕРКВУ в ПОТРЕБІ слідуючі особи:

По 10.00 дол. — Родина Мацях, Стефан Білик, Ілля Щупляк, Михайло Пилипчак, Стефан і Дарія Кравченюк, Василь і Галина Гаврилюк, Франц Колодій, Дороті Башінске.

По 5.00 дол. — Є. Рубчак, Володимир і Галина Білик, Катерина Коць, Іван і Стефанія Цьолко, Марія і Василь Бридун, Надя і Іван Кравчук, Антін Шубак, Юліян Кріль, Петро і Марія Палка, Наталя і Стефан Домарацькі, П-во Журавські, Люба Лагоцький, Тимко і Стефа Штомпіль, Стефанія Білоус, Ілля і Марія Шевчук, Микола і Параскевія Шеремета, Стефан Островський, Дмитро Вох, Ярослав Ласій, Стефан Миколишин, Петро Ващинський, Катер Сметанюк, Осип Зубрицький.

По 4.00 дол. — Н. Н.. По 3.00 дол. — Ева Чекай, о. Т. Данусяр, Григорій Бура. По 2.00 дол. — Стефан Ґріца.

Разом зібрано — $ 210.00.

Хай Всемогучий благодарить Вас ласками в своїй безмежній любові.

В смутку горем прибиті:
ВАСИЛЬ - муж
ОЛЬГА — дочка
ІВАН ДМИТРО — син

У Клівленді вшановано жертви голоду

Неділя, 19-го листопада була для українців Великого Клівленду Днем жалоби, проголошеним Управою УЗО-Відділу УККА, щоб у 45-ті роковини штучного голоду і народовбивства в Україні вшанувати їх жертви. О годині 5-ій пополудні були відслужені панахиди у соборі св. Володимира і в церкві св. Йосафата в Пармі (одної соборної панахиди нажаль не вдалося зорганізувати). Опісля відбулися Жалобні збори в залі парафії св. Володимира, яку заповнило біля чотириста українців.

При відкритті зборів голова УЗО, адвокат д-р Б. Футей, відчитав привітального листа від Блаженнішого митрополита Мстислава. Очевидець голоду, о. митроф. протоієрей Федір Коваленко, виголосив гарно опрацьовану доповідь. Інж. І. Фур прочитав Пастирське послання Галицького Єпископату з 24-го липня 1933р., в якому він засудив голод і закликав світ допомогти. Марія Адамович продеклямувала новий вірш Алли Косовської „Не забути", а бандуристи із Школи Гр. Китастого відіграли декілька пісень. Наприкінці прийнято відчитані проф. А. Фединським резолюції, які вислано до Державного департаменту та сенаторів і послів з Огайо. Збори закінчилися молитвами, що їх провели митроф. прот. С. Ганкевич і о. д-р І. Тилявський, та національним гимном.

При цій нагоді треба згадати, що 1-го листопада в тій самій залі УЗО влаштувало традиційну імпрезу для відзначення шістдесятих роковин Листопадового Чину й утворення Західньої Української Народної Республіки. Виступали ветерани і молодь, а доповідав молодий учитель Андрій Фединський.

В 1978-му році УЗО відзначило свій золотий ювілей окремими імпрезами, радіовістями (три авдиції) і виданням чотирьох чисел „Вістей УЗО" та програмки (разом 64 ст.), які документально свідчать про працю цієї місцевої централі українців у Великому Клівленді. В найближчих місяцях появиться ще велика пам'яткова книга 98-річне поселення українських іміґрантів в околицях Клівленду.

С. К.

ПОДЯКА

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НАШОЇ МАТЕРІ

бл. п. ПАРАСКЕВИ з МОКРОУСІВ ЧМОЛИ

що з волі Всевишнього відійшла у Вічність, дня 3-го січня 1978-го року, почуваємось до обов'язку зложити нашу щиру подяку всім тим, що у хвилинах нашого горя прийшли до нас із словами потіхи і розради.

У першу чергу дякуємо о. д-рові Павлові Івахову за молитви, за відвідини хворої у шпиталі та за відправу похоронних обрядів.

Дякуємо проф. Юрієві Лаврівському та хорові „Бурлаки" за жалібні співи під час панахид та похоронних відправ.

Дякуємо станичному інж. Ярославу Пришлякові та членам Пластової Станиці за вшанування пам'яті нашої Матері, члена-основника 1. Куреня УПС ім. С. і О. Тисовських і місцевої Станиці, після відправи панахиди у похороннім заведенні.

Дякуємо членам Станиці Б-ва кол. Вояків 1 УД УНА за участь у панахидах та похоронних відправах.

Дякуємо д-рові Михайлові Лозі за прощальні слова від боффалівської громади над відкритою могилою.

Дякуємо членам української громади боффалівського довкілля за участь в останній дорозі нашої Матері на тій землі.

Дякуємо п-ні Олі Слотюк, власниці поронного заведення за совісне виконання своїх обов'язків та за поради у хвилинах нашого горя.

Дякуємо всім, що зложили датки на Служби Божі за спокій душі нашої Матері.

Дякуємо теж усім, що замість квітів на могилу, зложили свої датки на прославу пам'яті нашої Матері:

1. На Фонд Українського Воєнного Інваліда:

100.00 дол. д-р Городиловський Юрій і Орися; 27.00 дол. — Працівники стейтового алькоголічного Інституту; по 25.00 дол. — Хор „Бурлаки", інж. Лизанівський Володимир і Слава, Лящук Євгенія і Ляриса, д-р Мосійчук Іван і Зеновія, Филипович Микола і Софія; по 20.00 дол. — мґр. Дзюба Корнель і Малина, інж. Дзюба-Бравн Христя, Дячишин Дмитро, Іскало Іван і Марія, Коновка Зенон і Леся, Криницька Таня, Потієнко Юрій і Таїса, Поліщук Петро і Анна, д-р Стецьків Євген і Неонілія, Хутко Володимир і Оксана, Шишка Степан і Чеслава; по 15.00 дол. — інж. Дмитрюк Володимир і Мирослава, д-р Дорощак Семен і Ірена; 14.00 дол. — Працівники міського шпиталю Ню Йорк; по 10.00 дол. — УККА — Відділ Боффало, проф. Бережницький Олександер і Оксана, проф. Ганицька Мечислава, Ґорчинська Іванна, Ґайдичук Анна, п. докторова Дмитрюк Олександра, Касприк Роман, Кулик Олекса з Родиною, мґр Кобрин Атанас і Катерина, Лисак-Тивонюк Леся, д-р Лоза Михайло і Уляна, Мацьків Дмитро, Мохнач Михайло, інж. Пашковський Богдан і Марія, інж. Пікас Григорій і Роксоляна, проф. Саган Зенон і Марта, Сантамнуро Джан і Бетті, проф. Ставничий Теодозій, інж. Мельор Роберт і Уляна, Цьолко Роман і Люба, Шарван Василь і Марія; по 5.00 дол. — Арект Стенлей і Гелен, Кладочний Михайло, Кордупель Анна, Луковський Євген, Матух Марія, Перейма Ореста, Пришляк Теодозій і Галя, інж. Салдит Михайло і Оксана, Шинаровська Ірена.

Разом $771.00

2. На Фонд пластового журналу „Юнак":

По 50.00 дол. — Д-р Литваківський Анатолій і Галина, д-р Логаза Михайло і Марія, інж. Пришляк Ярослав; 20.00 дол. — проф. Залітач Стефа; 10.00 дол. — Горбачевські Дора, Тарас і Олекса, Потієнко Оленка, Перейма Мирослав — Разом $200.00

Дякуємо теж усім, що в пам'ять нашої Матері зложили свої датки на різні харитативні цілі по містах свого поселення, а про які нам не відомо.

Віримо, що Всевишній винагородить Вам сторицею за Вашу жертвенність та за ваше щире серце у відношенні до нашої Матері і до нас.

Вдячні сини — ТАРАС І ІГОР з РОДИНАМИ

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

П'ятнадцять років мистецької ґалерії

Серед численних ювілеїв і святкувань нашої громади 1978 року, тихо і непомітно проминув один із них. Він такий кольоритний і сповнений життя. А може саме тому й не годиться класти його у ряд інших „ювілеїв"?

Але як би це не було, в грудні 1978 року минуло 15 років відколи на терені українського Ню Йорку існує постійна мистецька галерія, що її заснувала і веде п-і Ольга Соневицька. Спершу у приміщеннях Літературно-Мистецького Клюбу, ще за життя голови його сл. п. мистця Сергія Литвиненка, а відтак досьогодні у „Самопомочі" при 98, Другій евеню, енергійна та повна життєрадости п-і О. Соневицька веде це гарне діло; завжди із усміхом та добрим словом для своїх покупців, з зрозумінням для мистців і їхніх картин. У цій галерії кожен може знайти щось під свій мистецький смак — від найдавнішого традиційного до модерного і зовсім абстрактного. Тут і пейзажі, і квіти, мертва природа, і портрети. Тут бачимо імена відомих мистців, як теж початкуючих, молодих. Є картини з Европи, Південної Америки, Канади, Австралії, що їх власниця зібрала з великим вкладом праці й часу. Справді, можна подивляти, що п-і О. Соневицька находить на все це час і сили, хоча мистецька галерія не є її єдиним зацікавленням. Вона рівночасно і постійно займається журналістикою та є співробітницею ряду журналів, як: „Новий Шлях", „Вільне Слово", „Гомін України", „Свобода", „Америка". Вона є членом редколегії „Нашого Світу", зредагувала теж „Історично-Мемуарний Збірник Чортківської Округи". Вона — активний член СУЖА, СУА, НТШ, Секції журналісток СФУЖО. Немає в Ню Йорку культурної імпрези нашої спільноти, на якій ми не бачили б завжди погідної постаті — Ольги Соневицької, її бо зацікавлення виїмково широкі.

Але, здається, таки Мистецька Галерія найближча її почуванням і зацікавленням. Це зокрема завважується, коли просидіти в галерії годинку, прислухуватись розмовам власниці з покупцями, посміятись із її цікавих розповідей і переживань. Бо у Мистецькій Галерії треба бути не лише знавцем образів, але і знавцем людей. При цьому це і посередником між мистцем а публікою, коли улаштовується індивідуальні виставки. Таких власниця галерії улаштувала вже досі п'ять як теж ряд виставок картин своєї галерії в різних місцях поселення українців. Її завдячуємо дві перші, на тому терені, цікаві виставки картин Галини Мазепи.

Справді, 15 років не проминуло безділно і незамітно в житті цієї першої української мистецької галерії в Ню Йорку.

Пані Ольга Соневицька

Насувається лише питання чи слід відзначити 15-річчя галерії чи наполегливої та гідної подиву праці її власниці?

О. К.

В'єтнамці вживають американські і совєтські літаки в Камбоджі

Бангкок. — В'єтнамські війська, які ведуть бої проти залишків камбоджських з'єднань льояльних до поваленого уряду прем'єр-міністра Поль Пота, вживають американські і совєтські літаки для обстрілу на острові Конг і портового міста Компонг Сом. Американські літаки — це залишки зброї, що її схопили північні в'єтнамці після упадку Південного В'єтнаму в 1975 році. Совєтські літаки були доставлені Ганоєві Москвою.

Крім літаків, в'єтнамці вживають малі бойові кораблі в затоці Компонг Сом для постійного обстрілювання порту та посилили свої з'єднання в околицях шляху ч.4, який доходить до затоки. Хоча бої тривають у південнозахідній та південносхідній частинах Камбоджі, щораз більше камбоджських вояків переходить через границю до Тайланду, уряд якого пільнив свої військові з'єднання вздовж 500-милевої границі з Камбоджею.

Як відомо, уряд Тайланду, що його очолює прем'єр-міністер Кріангсак Хоманан, висловив поважне затурбування конфліктом в Камбоджі, побоюючись, що збройні сутички поміж в'єтнамцями і залишками камбоджських військ можуть поширитись на територію Тайланду. В середу минулого тижня, під час пресової конференції, президент Джіммі Картер остеріг В'єтнам перед будь-якою провокативною дією у відношенні до Тайланду.

Тепер виявляється, що в інвазії Камбоджі взяло участь біля 100,000 в'єтнамських вояків. Аналітики твердять, що прем'єр Поль Пот і льояльні йому війська втекли в гористі терени Камбоджі і звідтіля провадитимуть повстанську війну проти нового режиму що його встановили повстанці при допомозі в'єтнамців. Цей уряд звернувся до інших країн Південносхідньої Азії з пропозицією встановити дипломатичні зв'язки та з проханням допомоги „без жадних політичних передумов".

Небувале філателістичне видання

Значки, що їх видано в день Різдва Христового, в Західній Австралії, у князівстві Гат Тивер, в пошану Патріярха Йосифа Сліпого

Містимо першоднівку різдвяних поштових значків у пошану Блаженнішого Патріярха Йосифа, що їх випустило самостійне князівство-провінція Гат Ривер (Hutt River Province Principality) у Західній Австралії.

З нагоди такої небувалої події хочу подати хоча деяко інформацій про саме князівство та пояснити чому саме постать Блаженнішого Патріярха Йосифа вибрано на це філателістичне видання.

370 миль на північ від міста Перт у Західній Австралії недалеко побережжя Індійського Океану саме знаходиться територія князівства Провінції Гат Ривер. Її теперішній князь принц Леонард на підставі деяких старих законів Австралії 1-го квітня 1970 року виступив зі своєю територією, приблизно 30 квадратових миль, зі складу Австралійського комонвелсу та проголосив її незалежним князівством (принципаліті) під назвою провінції Гат Ривер. Князівство має власний уряд, пошту, поштові значки та власні гроші. Воно намагається нав'язати щораз більше міжнародних дипломатичних зв'язків. Сам принц Леонард великий прихильник мистецтва та збереження довкілля. Він є відзначений кількома високими орденами, нпр.: Knight Commander of the most Noble and most worthy order of the Crusaders Cross of Jerusalem, Ordre Chevaleresque, Noviliare et Religieux De La Couronne D'Epines.

На терені князівства збудовано каплицю, що її прикрасив знаний австралійський мистець-маляр лорд Франк Пеш. При вході до каплиці на видному місці приміщено портрет Їх Блаженства Патріярха Йосифа. Каплиця призначена для вжитку всіх віроісповідань.

27-го лютого 1978 року амбасадор князя Леонарда був на послуханні в Їх Блаженства Патріярха Йосифа та передав йому — „Йосифові Сліпому, Кардиналові і Верховному Архиєпископові, Патріярхові Києва і Галича і всієї України" спеціяльний орден Леонарда за велику та надзвичайну силу християнського духа, що її Патріярх виказав у часі своєї каторги та після звільнення у Римі в обороні християнства.

За ті самі чесноти князівство Гат Ривер вшанувало Їх Блаженство тепер знову серією значків з нагоди Різдва Христового. Супровідне письмо при випущенні цієї серії значків подає інформації про самого князя Леонарда, вістку про признання ордену принца Леонарда Їх Блаженству та історію життя, священнослужіння та мартирології Їх Блаженства в комуністичних в'язницях та після переслухання заслуг та чеснот Патріярха Йосифа підкреслює, що саме та обставина спонукала князівство вшанувати чільного виразника християнства наших днів випуском спеціяльної серії різдвяних значків.

Це небувале видання без сумніву ввійде до історії не тільки філателії, але теж до історії християнського світу, бо в далекій Австралії знайшлися шляхетні люди, які влучно зуміли підхопити значення особи Блаженнішого Патріярха Йосифа, як правдивого незламного воїна за права визнавати християнську віру, та признали його саме в різдвяний час маяком правдивого християнства, що борикається у хвилях розбурханого та замряченого тогочасного світу.

Для зацікавлених подаю інформації, де можна отримати це видання. Серія з чотирьох значків коштує 2.45 дол. різдвяна першоднівка 2.65 дол. аркуш з 4 бльоків 9.68 дол. (після переразування на американські долари). Замовлення по-англійськи пересилати на адресу: Philatelic Bureau, Hutt River Province, Via Como, Western Australia.

д-р Томан Смик

XII Зимовий табір СУМ на Франкополі

У днях від 23-го грудня 1978 року до 1-го січня 1979 року заходами Европейської Конференції СУМ відбувся XII Зимовий Табір на Франкополі в Бельгії.

У таборі зареєстровано 62-ох учасників із наступних країн: 23 — з Великобританії, 14 — з Бельгії, 11 — з Німеччини, 10-з Франції і по 2 з Голландії й Америки.

Табір відкрив голова Европейської Конференції друг Я. Деременда, покликаючи Команду в складі: Зенон Коваль (Бельгія) — комендант, Ліда Деременда (В. Британія) — головний виховник, Михайло Бублинський (Франція) — писар, Петро Хома (Бельгія) — обозний, Ярослав Канюка (Вел. Британія) — курінний, Лариса Ткачук (Вел. Британія) — курінна, Віра Коваль (Бельгія) — медсестра.

Табір названо іменем Степана Бандери, в 70-ті роковини від народження і в 20-ті роковини від його геройської смерти. В програмі було рівнож відзначено 60-річчя Акту Соборности Української Держави, 40-річчя від проголошення Карпатської України і 50-річчя від створення Організації Українських Націоналістів.

На вишкільну програму склалися доповіді, гутірки і семінари, що їх провели запрошені фахівці виховники-Інструктори з наступними темами: „Сучасний стан України під різними аспектами" — проф. д-р О. Кушпета (4 год.), „Українські військові формації за останні 65 літ" — проф. д-р Г. Васькович (2 год. плюс 12 год. семінарних робіт), „Світові Конгреси СКВУ і СУМ та їх проблематика" — мгр О. Коваль (2 год.), „Степан Бандера — людина, ідея і боротьба" — мгр О. Коваль (1 год.), „Вплив української музики на музику інших народів" — проф. д-р М. Антонович (1 год.). Панель на тему праці сумівських Осередків — керувала Ліда Деременда „Маніфестаційні вияви в часі Конгресу СКВУ" — подругу Галя Хом'як. Після кожної доповіді ставлено запити, а відтак була дискусія. Учасники — це в більшості студентська молодь, яка живо цікавиться суспільно-політичними проблемами, а передусім положенням українського народу в Україні і станом боротьби за держав ну незалежність, тому й проведена вишкільна програма знайшла серед учасників загальне одобрення і принесла духове збагачення.

Крім вишкільної програми також проведено культурно-розвагову програму, на яку складалися хорові зайняття під керівництвом голови КУ СУМ Німеччини — друга В. Панчука, теренова гра за підготовою Юрія Романця, товариські вечірки, коляда у бельгійській церкві з нагоди Різдва за Григоріянським календарем, прогулянка до Брюсселю з відвідинами військового музею та видавництва СУМ.

Кухня працювала у власному заряді табору. Основну працю дали: Ю. Романець, Б. Бобин і С. Цап; допомагали: Галя і Ігор Хом'яки, В. Панчук, М. Свідерська.

На закінчення табору відбувся святочний апель для вшанування Патрона табору — Степана Бандери. Новорічний прощальний вечір, що залишив зворушливе, незабутнє враження, завершив наскрізь успішну працю Зимового Табору.

Проф. д-р Степан Мамчур перейшов на емеритуру

Проф. Степан М. Мамчур

Після 32 років професури на Вейнському стейтовому університеті в Детройті, проф. д-р Степан Мамчур перейшов на емеритуру. 2-го грудня м.р., в приміщенні університету, скромним бенкетом прощали його професорський колектив Департаменту Соціології, його колишні учні й докторанти та численні приятелі, з якими доводилось йому працювати в різних ділянках суспільно-громадського життя.

Програмою вечора проводив д-р Мел Дж. Ревіц, дійсний професор Департаменту Соціології.

Письмові привіти надіслали: губернатор стейту Мічіген, Вілліям Мілікен; декан факультету стислих наук, проф. д-р Мартін Стірнс; голова Комітету Етнічних Груп стейту Мічіген та дирекція Українського Архіву й Музею в Детройті.

Усні привіти склали: проф. д-р Дж. Рос Ешлеман, керівник катедри соціології; д-р Френк Е. Гартунг, професор-емерит Департаменту Соціології і п. Ярослав Дужий, голова Українського Республіканського Клюбу стейту Мічіген.

З промовців виступали: д-р Естер Д. Калерд, професор при Відділі Родинних і Громадських Ресурсів; проф. Едвін С. Голмберг, Школа Суспільної Діяльности; д-р Верона Мортон, професор Департаменту Соціології при Гайленд Парк Комюніті коледж; Джозеф А. Мотика, кандидат-докторант при Департаменті Соціології та д-р Едмунд Ордон, професор при Департаменті Слов'янських і Східньоевропейських Мов.

Після промов слідували презентації. Джон Корній, Вейн Кавнті комішенер, відчитав і вручив резолюції, що їх прийняв Вейн Кавнті Борд оф Комішенерс, а в яких згадано й оцінено заслуги професора в ділянці виховання молодого покоління. Братанок професора, який прибув з Канади, в своєму короткому виступі висловив родинну гордість за досягнення й успіхи професора. При цьому він вручив йому на спомин комплект знимок з молодих літ в оточенні батьків і ближчої родини. Українська делегація — п-і Емілія Запорожець, проф. Михайло Віхорек і п-а Гейзен, королева Українського Фестивалю, вручила професорові Грамоту Вдячности від УККА, за його активну участь в українському громадському житті. Подарунок від Департаменту Соціології при Вейнському університеті вручив д-р Броніслав Байон, професор-асистент.

Накінець слово забрав сам професор Мамчур. Він у філософічній формі подав декілька епізодів зі свого життя, підкреслюючи при цьому великий вплив студентського колективу на формування світогляду кожного професора-педагога. Він також від себе особисто, своєї дружини та присутньої доні Сузанни, подякував всім тим, що зайнялись приготуванням та переведенням цього культурного вечора, а всім іншим висловив спасибі за їхню присутність.

З українців, крім згаданих, ще були інж. Іван Панчак з дружиною, кол. голова Відділу УККА, п-і Оля Дужа, п-во Гейзен, батьки королеви Українського Фестивалю, автор цих рядків, якому довший час доводилось співпрацювати з проф. Мамчуром у ділянці суспільно - громадського життя.

Проф. Мамчур народився в Канаді, в провінції Саскачеван, в родині українського фармера. В Канаді він започаткував освіту, що її згодом продовжував в ЗСА, завершивши її докторатом в Єйльському університеті.

У 1946 році проф. Мамчур перебирає функцію викладача на Вейнському Стейтовому університеті в Детройті, на якому працює безперервно аж до переходу на емеритуру. Крім цього провадив він також свою приватну практику, як дорадник у справах подружж. Сьогодні проф. Мамчур є членом багатьох професійних організацій, пов'язаних з проблемами подружнього й родинного життя.

Проф. Мамчур брав також активну участь в українському громадському житті. Був він активним членом, а деякий час навіть і президентом Т-ва Українських Ґрадуантів. Був основником Української Фундації та відповідальним за введення курсів української мови на Вейнському університеті. За активну участь в українському громадському житті здобув собі назву „бунтівничого українця" серед своїх співпрацівників на терені університету.

Оцінюючи вклад його праці в ділянці суспільної опіки, губернатор стейту Мічіген, Джорджж Рамні, іменував проф. проф. Мамчура членом Стейтової Ради Здоров'я протягом двох каденцій від 1963 до 1966 років.

Із переходом на емеритуру замикається лише одна сторінка життя професора Мамчура, як викладача наукової інституції. За ним залишається надалі суспільно-громадська та науково-дослідна праця, що її він відтепер зможе виконувати з більшою інтенсивністю.

В. Тустанівський

Нарада активу АДУК у Детройті

Детройт, Міч. — Тут у приміщенні Українського Культурного Центру у Воррені відбулася 17-го січня 1979 року нарада активних членів Відділу АДУК, під керівництвом мгр Я. Тарнавського. В нараді взяли участь: Юрій Тис-Крохмалюк, д-р Микола Климишин, Гена Юрків-Барнич, Марта Савчук, Микола Кавка, Антін Кобилянський та гість із Ню Йорку, голова Крайової Управи АДУК у Америці Л. Полтава.

Після обговорення поточних проблем Відділу АДУК у Детройті-Воррені та рішення активніше співпрацювати з крайовими установами НТШ і УВАН, ред. Л. Полтава подякував учасникам за працю над черговим числом журналу „Терем", присвяченому поетові-ювілятові Василеві Барці, поінформував про загальний стан Асоціяції і повідомив про запляноване на травень 1979 рік в Торонто Світовий З'їзд АДУК під керівництвом д-ра Богдана Стебельського.

На зустрічі д-р М. Климишин поінформував про створення Фонду Української Культури при УКЦентрі, який призначив 500 дол. допомоги для публікації „Терему". Учасники наради висловили подяку голові УКЦентру д-рові Богданові Федораксві та всій Управі цієї нової важливої загальноукраїнської інституції за увагу до справ української національної культури.

СПРАВА М. СИМЧИЧА...

(Закінчення зі стор. 1)

бандитської групи, яка робила розправи над невигідними їй в'язнями. За це, вироком Хабаровського крайового суду з 7 грудня 1953 року був засуджений за ст. 16-59-3 КК РСФСР на 10 років позбавлення свободи, сукупно з незакінченим строком покарання за вироком Воєнного трибуналу з 13 квітня 1949 року — позбавлення свободи на 25 років.

2 серпня 1956 року Комісія Президії Верховної Ради СРСР обнизила своєю постановою міру покарання Симчича М. В. на 10 років ув'язнення, в наслідок чого він був звільнений 7 грудня 1963 року.

У 1967 році органи КГБ і прокуратура дістали нові дані про те, що Симчич, під час свого перебування в бандах ОУН займався великою каральною діяльністю, яка була спрямована проти партійних, радянських активістів і окремих громадян, що він приховав перед судом при розгляді його справи Трибуналом. Перевірення нових фактів про каральну діяльність Симчича М. В. вимагало ретельного розслідження справи. Президія Івано-Франківського обласного суду на протест прокурора, своєю постановою з 19 січня 1978 року скасувала вирок Воєнного Трибуналу військ МВД Станиславської області з 13 квітня 1949 року і віддала справу для переведення додаткового слідства з огляду на знову виявлені обставини. Слідство, проведене в 1968-1969 роках встановило причетність Симчича М. В. до каральних операцій супроти радянських громадян в 1944-1947 роках. На підставі матеріялів слідства, Симчичові М. В. пред'явлено обвинувачення за статтями 56 ч.І, 58 ч.І, 60 і 64 КК УРСР і виготовлено обвинувальний висновок, затверджений прокурором Івано-Франківської області. На рекомендації прокуратури СРСР, Верховного суду СРСР і Комітету державної безпеки при Раді Міністрів СРСР відносно Симчича М. В., Президія Верховної Ради СРСР, своєю постановою з 19 грудня 1969 року скасувала, як неправильну, постанову Комісії Президії Верховної Ради СРСР з 2 серпня 1956 року про зменшення Симчичові М. В. строку покарання до 10 років ув'язнення. Беручи до уваги наведену постанову Президії Верховної Ради СРСР і те, що Симчич М. В. був 13 квітня 1949 року засуджений Воєнним трибуналом за антирадянську діяльність і те, що скерувати його справу до суду для повторного розгляду — недоцільно, Прокуратура УРСР своєю постановою з 6 січня 1970 року скасувала постанову Прокурора Івано-Франківської області з 31 грудня 1968 року про затвердження обвинувального висновку по справі Симчича М. В. У протесті, винесеному на розгляд судової колегії Верховного суду УРСР, поставлено питання про скасування постанови Президії Івано-Франківського обласного суду з 19 січня 1968 року й ув'язнення Симчича М. В. у місці позбавлення свободи для відбуття покарання за вироком Воєнного трибуналу з 13 квітня 1949 року і Хабаровського крайового суду з 7 грудня 1953 року.

Заслухавши доповідача, висновки помічника прокурора УРСР, який підтримав протест, перевіривши докази подані у протесті, судова колегія вважає протест обґрунтованим і задовільним. Як видно з матеріялів справи, Симчич був засуджений в 1969 році Воєнним трибуналом військ МВД за антирадянську діяльність на 25 років ув'язнення, себто на максимальний строк покарання. Спрямовуючи його справу в суд для повторного розгляду за аналогічну діяльність — недоцільно. Рівночасно Президія Верховної Ради СРСР скасувала 19 грудня 1969 року постанову комісії Президії Верховної Ради СРСР з 2 серпня 1955 року про зменшення покарання Симчичу М. В. на 10 років ув'язнення, як неправильну. В таких обставинах Симчич М. В. підлягає ув'язненню для відбуття невідбутого покарання. Час перебування під вартою під час слідства заново виявлених обставин, себто від 30 січня 1968 року дотепер, враховується в строк відбуття покарання. На підставі з'ясованого і керуючись статтею 393-394 Кримінально - процесуального кодексу, судова колегія визнала протест задовільним. Постанову Президії Івано-Франківського обласного суду з 19 січня 1968 року в справі Симчича М. В. скасувати. Ув'язнити Симчича М. В. у місці позбавлення свободи для виправно-трудову колонію суворого режиму — для відбуття покарання, згідно з вироком Воєнного трибуналу військ МВД Станиславської області з 7 грудня 1953 року. Час перебування під вартою від січня 1968 року до теперішнього часу зарахувати в строк відбуття покарання.

ЗВЕРНЕННЯ М. СИМЧИЧА ДО КОМІСІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ ООН

Вельмишановні Пані і Панове! Звертаюся до Вас у справі, яка є безпосередньо у Вашій компетенції: я прошу Вас допомогти, по змозі, моїй матері Голинській Парасkевії Михайлівні, яка живе в Івано-Франківській області, район Косовський, село Березів Верхній.

Тут справа не в обороні громадянських прав, соціяльних, релігійних чи національних. Я говорю тільки про одне, про найважливіше: право на життя.

72-річна самітня жінка, знищена недугами і горем, не має абсолютно ніяких засобів на існування, не отримує ніякої, навіть мінімальної пенсії. Я змушений прохати Вас про матеріяльну допомогу для неї тільки тому, що сам не можу їй допомогти: не через мій фізичний стан, або через небажання, працювати. З мізерного заробітку, який я отримую в таборі, половину автоматично забирає держава, а з того, що залишається я змушений оплачувати своє харчування, одяг і т. п. У мене двоє дітей; гроші, які в мене залишаються, я відсилаю їм, але це не досить, моя дружина і діти — бідні. Ви не можете зменшити моральних мук моєї матері, зробити її старість щасливою і спокійною. Ви не маєте змоги зупинити переслідування її місцевою владою, яка знаходить різні причини, щоб мститися на ній за мене. Ви не в силі повернути їй право громадянина і людини. Я все це знаю. Прошу тільки одне: право на життя. Допоможіть моїй матері!

Урал, 1976

Мирон Симчич